

- §16a-miljøgodkendelse til
Gildesgård
Smørengevejen 3
3720 Aakirkeby

Kolofon: Bornholms Regionskommune; februar 2020
Journalnummer: 09.17.19P19-0003
Udarbejdet af: Center for Regional Udvikling, IT og Sekretariat
Sagsbehandler: Helle Thers/ Katrine Høst (naturafsnit)
Kortbilag: Geodatastyrelsen

§ 16A MILJØGODKENDELSE

til

Gildesgård

Smørengevejen 3, 3720 Aakirkeby

Gyldighed

Denne tilladelse meddeles efter § 16a, stk. 1 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 256 af 21. marts 2017 med senere ændringer.

Tilladelsen gælder fra annonceringsdatoen den 19. februar 2020.

DATABLAD

Titel:	§ 16 a tilladelse til Gildesgård, Smørengvejen 3, 3720 Aakirkeby
Tilladelsen omfatter:	Flexproduktion af kvæg. Produktionsareal: 5688 m ² i 6 staldafsnit inkl. enkelt stående kalvehytter
Dato for tilladelse:	19. februar 2020
Husdyrbrug:	Gildesgård, Smørengvejen 3, 3720 Aakirkeby
Matrikelnummer og ejerlav:	165d Vestermarie m.fl.
Ejendomsnummer:	4000259526
CVR-/P-nummer:	19332136 / 1003771448
CHR-nummer:	15558
Ansøger og driftsansvarlig:	Kurt Hansen
Ejer af ejendommen:	Kurt Hansen
Adresse:	Gildesgård, Smørengvejen 3, 3720 Aakirkeby
Kontaktoplysninger:	Kurt Hansen Tlf. nr. 40639214; e-mail: kurt.bakkegaard@gmail.com
Konsulent:	Elisabeth Falk, Bornholms Landbrug & Fødevarer, Rønnevej 1, 3720 Aakirkeby
Tilsynsmyndighed:	Bornholms Regionskommune, Center for Regional Udvikling, IT Sekretariat, Skovløkken 4, Tejn, 3770 Allinge
Kontakt tilsynsmyndighed:	Tlf. 5692 0000; e-mail: byg@brk.dk; Hjemmeside: www.brk.dk

Indholdsfortegnelse

Datablad	3
1 Ikke-teknisk resumé	6
2 Tilladelsen med vilkår	7
2.1 Afgørelse om tilladelse efter § 16 b, stk. 1.....	7
2.2 Ansøgning om tilladelse og eksisterende produktion.....	8
2.2 Gyldighed – udnyttelse og bortfald.....	12
2.3 Retsbeskyttelse	13
2.4 Offentlighed	13
2.5 Klagevejledning	14
3 Beliggenhed og landskabelige forhold	15
3.1 Bygninger og faste afstandskrav.....	15
3.2 Bygge- og beskyttelseslinjer og placering i landskabet	18
4 Husdyrproduktion	21
4.1 Husdyrhold og staldanlæg	21
4.2 Produktion og håndtering af husdyrgødning	26
5 Ressourceforbrug	27
5.1 Foder og foderopbevaring.....	27
5.2 Vand	28
5.3 Energi	29
5.4 Diverse hjælpestoffer	30
6 Reststoffer	31
6.1 Spildevand - herunder restvand og tagvand	31
6.2 Affald	31
7 Gener fra husdyrbruget	33
7.1 Lugt	33
7.2 Støj og rystelser	35
7.3 Støv	36
7.4 Lys.....	36
7.5 Fluer og skadedyr.....	37
7.6 Transport.....	37
8 Ammoniaktab og naturpåvirkning	38
8.1 Ammoniakemission og BAT-krav.....	38
8.2 Ammoniakdeposition til naturområder.....	44
8.3 Påvirkning af arter med særlige beskyttelseskrav (bilag IV-arter)	48

9	Mulige driftsforstyrrelser og uheld	50
10	Egenkontrol og dokumentation	53
11	Samlet vurdering	54
	Bilagsoversigt:	56
	Bilag 1. Anlægstegning og placering af produktionsarealer.....	57
	Bilag 2. Beregning af produktionsareal i eksisterende og nye staldafsnit.....	58
	Bilag 3. Beredskabsplan.....	62
	Bilag 4. Modtagne høringssvar og kommunens bemærkninger	66

1 IKKE-TEKNISK RESUMÉ

Gildesgård v./ Kurt Hansen har ansøgt om tilladelse til et fleksibelt dyrehold bestående af malkekvæg med tilhørende opdræt¹ på ejendommen Gildesgård, Smørengevejen 3, 3720 Aakirkeby, matrikel nr. 165d Vester-marie m.fl.

I forbindelse med ansøgningen om udvidelse af besætning, ønskes produktionsarealet på Gildesgård udvidet til 5.688 m².

Der ansøges om følgende nye bygninger i forbindelse med udvidelsen af dyreholdet på Gildesgård

- ny kalvestald til kalve mellem 0 og 6 mdr. med dybstrøelse
- ny velfærdsafdeling til køer med dybstrøelse
- ny tilbygning til køer i forlængelse af eksisterende kostald med BAT-gulv; fast drænet gulv med ajlerille og skrabere, 46 m lang.

Desuden søges der om følgende ændringer i eksisterende stalde:

Malkestald: Der er givet tilladelse til at opføre ny malkestald i tilknytning til eksisterende AMS-stald. Den nye malkestald består dels af tilbygning nord for AMS-stald, og dels af opsamlingsplads i eksisterende AMS-stald. Dvs at i forhold til nudrift og 8-års drift, nedlægges AMS (malkerobotter) og sengebåse i kostaldens nordvestlige hjørne, og der laves opsamlingsplads.

Nye sengebåse i eksisterende AMS-stald: I kostaldens nordøstlige hjørne nedlægges AMS ligeledes og laves om til sengebåse med spaltegulv, som allerede findes i stalden. De fire dybstrøelsesbokse i staldens nordøstre ende bibeholdes, og der laves velfærdsafdeling med dybstrøelse "udenpå" staldens nordvestlige langside.

Ændringer i eksisterende gl. kostald: Der laves sengebåse, hvor der i dag er AMS (malkerobotter). De nye sengebåse vil være med spaltegulv, som allerede findes i stalden. Der ændres ikke andet på den vestlige side af foderbordet.

På den anden side af foderbordet – i den gl. kostalds nordøstlig del - laves sengebåse med spaltegulv om til dybstrøelse til drægtige og kælvende dyr og evt. sygebokse. De eksisterende bokse med dybstrøelse i den nordøstligste ende bibeholdes.

Ansøgningen er indgivet i henhold til husdyrbruglovens § 16 a og er indsendt til Bornholms Regionskommune gennem det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk (skema nr. 207628).

Husdyrgødningen fra produktionen vil blive opbevaret i 2 gyllebeholdere med naturligt flydelag samt dybstrøelse i markstak.

Stalde og gødningsopbevaringsanlæg overholder de krævede mindsteafstande til beboelsesområder og nabo-beboelser, vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, vej, levnedsmiddelvirksomhed, beboelse på ejendommen og naboskel.

I ansøgningen er foretaget beregninger, der viser, at de krævede lugtgeneafstande mellem staldanlæggene og omkringboende er overholdt. På baggrund af ejendommens beliggenhed og beskrivelsen af driften forventes

¹ Den primære produktion på Gildesgård vil være malkekvæg med opdræt. Med denne miljøgodkendelse opnås imidlertid en godkendelse af "produktionsarealerne", dvs. staldgulve og sengebåse mv. hvor dyrene går. Herefter har man fuld frihed til at producere på produktionsarealerne, så længe de dyrevelfærdsmæssige krav overholdes. Fremadrettet skelnes der ikke mellem produktionsarealer til forskellige kvægracer, og der skelnes ikke mellem malkekøer og opdræt over 6 måneder.

produktionen desuden ikke at forårsage væsentlige gener for naboer og forbipasserende i form af støj, støv, lys, transport eller forekomst af skadedyr.

For at nedbringe ammoniakudledningen fra husdyrproduktionen på Gildesgård udbringes en del af dybstrøelsen direkte. Endvidere bliver der i den nye tilbygning til køer i forlængelse af eksisterende kostald etableret BAT-gulv; dvs. fast drænet gulv med ajlerille og skrabere.

Den samlede ammoniakudledning fra produktionen overholder de fastsatte emissionsniveauer.

Samlet set vurderer Bornholms Regionskommune, at indretning og drift af husdyrbruget og håndtering af husdyrgødningen sker i overensstemmelse med gældende regler og, at husdyrbruget kan drives på stedet uden væsentlig påvirkning af omgivelserne, som dette er defineret i husdyrbrugloven. Kommunen vurderer desuden, at projektet ikke vil påvirke eller true arter og naturtyper, der er en del af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder, eller arter optaget på habitatdirektivets bilag IV og deres yngle- og rasteområder.

2 TILLADELSEN MED VILKÅR

I dette afsnit beskrives den ansøgte produktion og baggrunden for den meddelte afgørelse om tilladelse med tilhørende vilkår for driften. Desuden beskrives en række juridiske forhold ved tilladelsen, samt hvordan offentligheden har haft indflydelse på projektet og kommunens vurderinger. Til sidst beskrives mulighederne for at klage over afgørelsen.

2.1 Afgørelse om tilladelse efter § 16 b, stk. 1

Bornholms Regionskommune, Center for Regional Udvikling, IT og Sekretariat har vurderet, at der kan meddeles tilladelse til den ansøgte kvægproduktion på ejendommen Gildesgård, Smørenegevejen 3, 3720 Aakirkeby, matr. nr. 165d Vestermarie m.fl. i henhold til de gældende regler². Tilladelsen omfatter flexproduktion af kvægproduktion med tilhørende opdræt i det eksisterende staldanlæg samt de nye staldafsnit som opføres i forbindelse med gennemførelsen af denne miljøgodkendelsen inkl. gødningsopbevaringsanlæg og øvrige driftsbygninger. Det samlede produktionsareal udgør 5.688 m².

Da det ansøgte produktionsareal overstiger 100 m², er ændringen omfattet af husdyrbruglovens regler. Ammoniakemissionen fra husdyrbruget beregnes til mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år. Derfor meddeles tilladelsen efter husdyrbruglovens § 16a, stk. 1.

Tilladelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen, bilag og øvrigt materiale fremsendt af ansøgers konsulent. Der er nærmere redegjort for de vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering i nærværende miljøgodkendelse.

Husdyrbruget skal drives i overensstemmelse med oplysningerne i ansøgningsmaterialet og ved opfyldelse af de stillede vilkår i nærværende miljøgodkendelse. Desuden skal bestemmelserne i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen) og øvrig gældende lovgivning overholdes også i de tilfælde, hvor disse regler er skærpende i forhold til

² Lovbekendtgørelse nr. 1020 af 6. juli 2018/nr. 256 af 21. marts 2017 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven) med senere ændringer, tilhørende bekendtgørelse nr. 1021 af 6. juli 2018/nr. 916 af 23. juni 2017 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) og bekendtgørelse nr. 1076 af 28. august 2018 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen). Desuden bekendtgørelse nr. 1240 af 24. oktober 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, lov nr. 204 af 28. februar 2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love som ændret ved/med ændring i lov nr. 497 af 22. maj 2018 om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

denne tilladelse. Vilklårene er gældende fra det tidspunkt, tilladelsen er meddelt, med mindre andet fremgår af miljøgodkendelsen.

Da det ansøgte medfører en samlet ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år, er der redegjort for og stillet krav til husdyrbrugets anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT – Best Available Techniques) til reduktion af ammoniakemissionen.

Bornholms Regionskommune har vurderet de miljømæssige konsekvenser ved den ansøgte kvægproduktion i forhold til den nuværende lovlige produktion på Gildesgård (nudrift) og i forhold til husdyrbrugets lovlige drift for 8 år siden (8-års drift).

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter ændringerne kan drives uden væsentlig påvirkning af natur, miljø og landskab og uden væsentlige gener for omgivelserne, når vilklårene i denne miljøtilladelse og de gældende regler på området overholdes.

2.2 Ansøgning om tilladelse og eksisterende produktion

På Gildesgård, Smørengvej 3, 3720 Aakirkeby, matr. nr. 1665d Vestermarie m.fl. ønskes den tidligere tilladte produktion af malkekvæg med opdræt ændret til en fleksibel produktion af malkekvæg og opdræt i de eksisterende bygninger samt i ny kalvestald med dybstrøelse, ny velfærdsafdeling til køer med dybstrøelse og ny tilbygning til køer i forlængelse af eksisterende kostald med BAT-gulv; fast drænet gulv med ajlerille og skrabere.

Husdyrgødningen er fortsat kvæggylle og dybstrøelse. Der er pt to gylletanke, hvor i kvæggyllen opbevares. Der udføres lovpligtig 10 års beholderkontrol på tankene, som senest er udført i 2017. Dybstrøelse opbevares i markstak, som overdækkes. Placering af dybstrøelse flyttes hvert år, således at der mindst går 5 år imellem samme placering. En del af dybstrøelsen udbringes direkte fra stald. Der forekommer ingen godkendelsespligtige biaktiviteter på ejendommen.

Bornholms Regionskommune, Center for Regional Udvikling, IT og Sekretariat har modtaget ansøgningen om miljøgodkendelse til Gildesgård gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem (www.husdyrgodkendelse.dk) første gang den 5. november 2018 (skema nr. 207628). Kommunen har efterfølgende modtaget rettelser til ansøgningen senest den 12. november 2019 og har afgjort sagen på baggrund af version 5 af ansøgningsskemaet.

Gildesgård, Smørengvej 3, 3720 Aakirkeby ejes af Kurt Hansen som er bosiddende på Søndre Landevej 200, 3720 Aakirkeby.

Gildesgård fik miljøgodkendelse i december 2007. I november 2009 er der givet tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen. I august 2011 er der givet tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen. I de to tillæg ændres der på dyresammensætningen, og der opføres en ny gyllebeholder. Men der opføres ikke nye staldbygninger.

I juli 2018 er der givet miljøtilladelse til opførelse af en malkestald på Gildesgård i henhold til §10 i Bekendtgørelse nr. 1380 af 30. november 2017 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer

Vurdering af samdrift med andre husdyrbrug

Gildesgård er ikke teknisk, forurenings- og driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug. Kurt Hansen ejer og driver også Smørengegård, Rønnevej 54, 3720 Åkirkeby, og Bakkegård Sdr. Landevej 200, 3720 Åkirkeby, hvor der er kvæghold. Der er transport af dyr imellem de tre ejendomme. Ingen af disse ejendomme er dog hinandens forudsætning, men kan hver for sig ses som et selvstændigt husdyrbrug.

Bornholms Regionskommune vurderer, at der er en vis driftsmæssig sammenhæng med ansøgers andre husdyrbrug Smørengegård og Bakkegård, som ejes af ansøger, idet der flyttes dyr mellem ejendommene. Ved vurderingen af, om der i denne sammenhæng er samdrift med andre husdyrbrug, lægger Miljø- og Fødevarerklagenævnet bl.a. vægt på, hvorvidt det er muligt at beregne miljøpåvirkningen for hver husdyrproduktion for sig.

Det er Bornholms Regionskommunes vurdering, at Gildesgård vil kunne drives uafhængigt Smørengesgård og Bakkegård, og det vurderes, at miljøpåvirkningen fra Gildesgård kan adskilles fra de andre ejendom. Bornholms Regionskommune vurderer derfor, at der ikke er samdrift i miljømæssig forstand mellem Gildesgård og ejeres andre husdyrbrug. Denne tilladelse skal derfor kun omfatte husdyrbruget på Gildesgård.

Tilladelsen meddeles på nedenstående vilkår, som der henvises til i de relevante afsnit under "kommunens vurdering" i miljøredegørelsen. Vilkårene er krav, som stilles for at fastholde forudsætningerne for tilladelsen, og som er med til at sikre, at der ikke opstår væsentlig virkning på miljøet eller væsentlige gener. Husdyrbruget skal altid leve op til de generelle regler for husdyrbrug og håndtering af husdyrgødning fastsat i love og bekendtgørelser, også selv om disse regler måtte være skærpende i forhold til denne godkendelse. Tilladelsen indeholder desuden vilkår, som skal sikre, at Bornholms Regionskommune holdes informeret om ændringer i ejerforhold eller hvem, der er driftsansvarlig for husdyrbruget. Da kommunen skal vurdere om evt. planer om ændringer på husdyrbruget udløser krav om tillæg til tilladelsen, stilles desuden vilkår om anmeldelse før igangsætning.

2.1.1 Indretning og drift

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse, og med de ændringer, der fremgår af tilladelsens vilkår.
2. De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
3. På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne tilladelsens vilkår.

2.1.2 Information om ændringer

4. Ændringer i ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften, skal meddeles til tilsynsmyndigheden (Bornholms Regionskommune, Center for Regional Udvikling, IT og Sekretariat) senest 1 måned efter, at ændringen er sket.
5. Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til tilladelsen, skal anmeldes til kommunen inden gennemførelsen. Kommunen vurderer, om de aktuelle planer for ændringer/udvidelse kan ske inden for rammerne af denne tilladelse.

2.1.3 Produktionsarealets størrelse i m², staldsystemer, dyretyper (+ evt. teknologi)

6. Dyretypen, staldsystemet og produktionsarealet skal være i overensstemmelse med angivelserne i nedenstående skema:

Staldafsnit	Dyretype Staldsystem/gødningstype	Produktionsareal (m ²)
1.Kalvestald	Kalve	232
	Dybstrøelse	
2.Gl. kostald,	Alle kvæg	907
	Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	
	Alle kvæg	764
	Dybstrøelse	
3.Eksisterende AMS	Alle kvæg	1260

stald	Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	
	Alle kvæg Sengestald m fast drænet gulv m ajlerille	655
	Alle kvæg Dybstrøelse	152
4.Velfærdsafdeling	Alle kvæg Dybstrøelse	105
5.Tilbygning til eksisterende AMS stald	Alle kvæg Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	1500
6.Areal med kalvehytter ved gylletank	Kalve Dybstrøelse	113

Opbevaringsanlæg til husdyrgødning (gødningstyper og m² overfladeareal)

7. Gødningstype, miljøteknologi og overfladeareal skal være i overensstemmelse med angivelserne i nedenstående skema:

Lager	Miljøteknologi	Gødningstype	Overfladeareal (m ²)
Gyllebeholder 1 (Gildesgård)	Naturligt flydelag	Flydende	626
Gyllebeholder 2 (Gildesgård)	Naturligt flydelag	Flydende	910
Lille beholder til ensilage- og møddingssaft	Naturligt flydelag	Flydende	400
Ialt			1939

2.1.4 Ammoniakreducerende virkemidler (optaget på MST's teknologiliste)

8. Staldbygning nr. 3 "Eksisterende AMS-stald" på 655 m² produktionsareal samt staldbygning nr. 5 "Ny tilbygning til eksisterende AMS-stald" på 1500 m² produktionsareal skal indrettes med BAT-gulvtypen "fast drænet gulv med skraber og ajleafløb"³.

2.1.5 Gyllehåndtering og håndtering af dybstrøelse

9. Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast og flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder til rådighed for husdyrbruget.
10. Egenkontrol. Der skal føres en logbog, hvori følgende registreres:

³ I henhold til helpdisk-svar fra MST af 6/11-2018 skal der ikke stilles vilkår om et vist antal skrabninger pr. time.

- Tidspunkter og angivelse af stalde for direkte udbringning af dybstrøelse.

2.1.6 Støjkilder

11. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne, dvs. al støj fra landbrugsdrift på ejendommens bygningsparcel, må ikke overstige følgende værdier målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Ugedag	Tidspunkt	Støjniveau, dB(A)	Referencetid
Mandag-fredag	Kl. 07.00-18.00	55	8 timer
Lørdag	Kl. 07.00-14.00	55	7 timer
	Kl. 14.00-18.00	45	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45	8 timer
Alle dage	Kl. 18.00-22.00	45	1 time
	Kl. 22.00-07.00	40	½ time
Spidsværdi	Kl. 22.00-07.00	55	

12. Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i kolonnen referencetid angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.
13. Virksomheden skal for egen regning dokumentere, at støjvilkårene overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i husdyrbrugets omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.
14. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at grænseværdierne ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter, som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

2.1.7 Vilkår vedr. støj

15. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for husdyrbrugets eget areal.

2.1.8 Vilkår vedr. skadedyr

16. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Århus Universitet, Institut for Agroøkologi, der vedligeholder Skadedyrsguiden (www.dpil.dk). Bekæmpelsen skal desuden foretages på tilsynsmyndighedens forlangende.
17. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand og rimelig orden for at forhindre gode levedmuligheder for rotter. Bekæmpelse af rotter skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper.

2.1.9 Vilkår vedr. oplag af olie

18. Olie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
19. Beholdere til opbevaring af olieprodukter skal stå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag og som minimum være overdækket med et halvtag.
20. Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
21. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

2.1.10 Vilkår vedr. oplag af affald

22. Arealerne omkring bygningerne og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald.
23. Affald skal opbevares og bortskaffes efter Bornholms Affaldsbehandlings affaldsregulativer.
24. Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen. Der gælder dog særlige regler for haveaffald, se Bornholms Affaldsbehandlings affaldsregulativer.
25. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

2.1.11 Vilkår vedr. lugt

26. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne. Bygninger, anlæg og omgivelser skal renholdes således at lugtgener begrænses mest muligt for de omkringboende.
27. Driften må ikke give anledning til væsentlige lugtgener uden for ejendommens areal. Hvis der efter kommunens vurdering opstår lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end der kan forventes ifølge grundlaget for tilladelsen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal gennemføres lugtreducerende tiltag.

2.1.12 Vilkår vedr. uheld og risici

28. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til: 112 eller Bornholms Politi, tlf.: 5690 1448.
29. Der skal foreligge en beredskabsplan for Gildesgård, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan have konsekvenser for det eksterne miljø. Beredskabsplanen skal være tilgængelig for medarbejderne på husdyrbruget og skal opdateres, så oplysningerne i den altid er relevante og retvisende.
30. Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer fare for forurening, skal forskrifterne i beredskabsplanen følges. Den driftsansvarlige har pligt til at afværge følgerne af uheld bedst muligt.

2.1.13 Vilkår vedr. ophør

31. Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer fare for forurening, skal forskrifterne i beredskabsplanen følges. Den driftsansvarlige har pligt til at afværge følgerne af uheld bedst muligt.

2.2 Gyldighed – udnyttelse og bortfald

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år fra denne afgørelses meddelelse (dvs. den 19.februar.2026), jf. § 59 a i husdyrbrugloven. Hvis en del af tilladelsen ikke er udnyttet, bortfalder tilladelsen

for denne del. Da denne godkendelse omfatter byggeri, anses den for udnyttet, når det konstateres, at det tilladte faktisk er gennemført inden fristens udløb, jf. § 50 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Hvis den udnyttede tilladelse efterfølgende ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af tilladelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste tre år. Udnyttelse anses her for at foreligge, når mindst 25 pct. af det tilladte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Med driftsmæssig udnyttelse forstås, at der på det pågældende produktionsareal mindst produceres 50 % af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

Hvis tilladelsens vilkår ikke efterleves, eller de øvrige forudsætninger for tilladelsen ikke er opfyldt, kan dette medføre, at hele eller dele af tilladelsen bortfalder.

2.3 Retsbeskyttelse

Med denne tilladelse følger 8 års retsbeskyttelse, jf. § 40, stk. 1 i husdyrbrugloven. Dato for retsbeskyttelsens udløb er den 19. februar 2028.

Ikke IE-husdyrbrug, der godkendes efter lovens § 16 a, stk. 1, eller tillades efter § 16 b, skal ikke revurderes. Dog kan tilsynsmyndigheden i henhold til husdyrbruglovens § 39 meddele påbud om, at der skal gennemføres bestemte foranstaltninger, hvis husdyrbruget medfører uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening, eller nedlægge forbud mod fortsat drift, hvis forureningen ikke kan nedbringes. Påbud eller forbud efter § 39 må ikke meddeles, før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af tilladelsen.

2.4 Offentlighed

Naboorientering og partshøring

Bornholms Regionskommune har i henhold til offentlighedsproceduren i husdyrbruglovens § 55 den 16. september 2019 foretaget en annoncering vedrørende modtagelse af ansøgning om §16a miljøgodkendelse til Gildesgård. Ansøgningen er fremlagt i offentlighøring i perioden 16. september til 7. oktober 2019 ved annoncering på www.brk.dk.

Som følge af denne annoncering modtog regionskommunen ingen skriftlige henvendelser

Udkast til afgørelse om § 16 a miljøgodkendelse til Gildesgård blev desuden sendt i partshøring til ansøger og dennes konsulent samt til ejere og lejere af boliger, der ligger inden for konsekvenszonen for lugt beregnet i husdyrgodkendelse.dk til 565 meter fra et vægtet lugtcentrum for staldene. Desuden er udkastet sendt til ansøger og dennes konsulent, samt Bornholms Museum forud for afgørelsen, da de berøres af de ansøgte ændringer på husdyrbruget.

Der blev givet en frist på 6 uger frem til og med den 13. januar 2020 til at kommentere udkastet. Kommunen modtog 4 skriftlige bemærkninger.

Offentliggørelse

Tilladelsen er den 19. februar 2020 offentliggjort på Bornholms Regionskommunes hjemmeside www.brk.dk/Indflydelse-Politik/Hoeringer

Samtidig er en række lokale og landsdækkende foreninger og organisationer, som har anmodet om underretning i henhold til husdyrbruglovens §§ 61 eller 62, samt klageberettigede myndigheder, organisationer og råd blevet orienteret om afgørelsen.

2.5 Klagevejledning

Bornholms Regionskommunes afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af afgørelsens adressat og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Endvidere kan en række myndigheder og råd samt lokale og landsdækkende foreninger og organisationer klage over visse afgørelser.

Klagefristen udløber den 18. marts 2020, dvs. 4 uger fra den 19. februar 2020, hvor afgørelsen er annonceret på regionskommunens hjemmeside.

Hvis du ønsker at klage over afgørelsen, skal du sende klagen digitalt gennem Miljø- og Fødevareklagenævnets klageportal, inden klagefristen udløber. Links til klageportalen findes på hjemmesiden for Nævnenes Hus <https://naevneneshus.dk> eller på www.borger.dk eller www.virk.dk. Du logger på klageportalen med NemID. Klagen skrives direkte i klageportalen, og det er muligt at vedhæfte dokumenter til klagen. Klagen sendes gennem klageportalen til Bornholms Regionskommune, som videresender den til Miljø- og Fødevareklagenævnet med den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse. Du får besked om videresendelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Bornholms Regionskommune via klageportalen. Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om klageportalen, med mindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Bornholms Regionskommune. Kommunen videresender din anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som afgør, om du kan fritages.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den klageberettigede indbetaler et gebyr på 900 kr. (private) og 1.800 kr. (virksomheder og organisationer) til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker online i forbindelse med indgivelse af klagen via klageportalen. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af klagefristen, afvises klagen.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis:

- Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- Klager får helt eller delvist medhold i klagen
- Klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet
- Klager ikke er klageberettiget
- Klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence

En eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal anlægges inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen.

3 BELIGGENHED OG LANDSKABELIGE FORHOLD

I dette afsnit beskrives og vurderes det ansøgte i forhold til faste afstandskrav (naboer, vandforsyning, vandløb og søer, offentlig vej m.v.) samt husdyrbrugets beliggenhed i forhold til bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger, beskyttet natur m.v. Desuden beskrives og vurderes husdyrbrugets placering i landskabet i forhold til de landskabelige værdier og kommuneplanens retningslinjer.

3.1 Bygninger og faste afstandskrav

Miljøteknisk redegørelse

Gildesgård er igennem mange år blevet drevet med mælkeproduktion. Produktionen er blevet udvidet løbende, i takt med at mulighederne har vist sig. Gildesgård og naboejendommen Smørengegård fik samme ejer for ca. 10 år siden. Køerne fra begge gårde er blevet samlet på Gildesgård, og staldene på Smørengegård er blevet brugt til opdræt.

I 2017 fik Gildesgård ny ejer, som i forvejen ejer en ejendom med mælkeproduktion. For at rationalisere driften, ønskes køerne fra denne ejendom flyttet til Gildesgård, således at der kun malkes på én ejendom.

For at opnå større driftssikkerhed og bedre mælkeproduktion ønsker ny ejer at nedlægge AMS (malkerobotterne), og bygge ny malkestald. I juli 2018 blev der givet miljøtilladelse til ny malkestald på Gildesgård, som er under opførelse. En del af sengebåsene i eksisterende AMS stald nedlægges for at give plads til opsamlingsplads, og i en tilbygning indrettes malkestalden.

I forbindelse med overgangen til flexproduktion af både køer og opdræt foretages der følgende ændringer på ejendommen:

Der opføres

- ny kalvestald til kalve mellem 0 og 6 mdr. med dybstrøelse
- ny velfærdsafdeling til køer med dybstrøelse
- ny tilbygning til køer i forlængelse af eksisterende kostald med BAT-gulv; fast drænet gulv med ajlerille og skrabere, 46 m lang.

Der gennemføres følgende ændringer i eksisterende stalde:

Malkestald: Der er givet tilladelse til at opføre ny malkestald i tilknytning til eksisterende AMS-stald. Den nye malkestald består dels af tilbygning nord for AMS-stald, og dels af opsamlingsplads i eksisterende AMS-stald. Dvs at i forhold til nudrift og 8-års drift, nedlægges AMS (malkerobotter) og sengebåse i kostaldens nordvestlige hjørne, og der laves opsamlingsplads.

Nye sengebåse i eksisterende AMS-stald: I kostaldens nordøstlige hjørne nedlægges AMS ligeledes og laves om til sengebåse med spaltegulv, som allerede findes i stalden. De fire dybstrøelsesbokse i staldens nordøstre ende bibeholdes, og der laves velfærdsafdeling med dybstrøelse "udenpå" staldens nordvestlige langside.

Ændringer i eksisterende gl. kostald: Der laves sengebåse, hvor der i dag er AMS (malkerobotter). De nye sengebåse vil være med spaltegulv, som allerede findes i stalden. Der ændres ikke andet på den vestlige side af foderbordet.

På den anden side af foderbordet – i den gl. kostalds nordøstlig del - laves sengebåse med spaltegulv om til dybstrøelse til drægtige og kælvende dyr og evt. sygebokse. De eksisterende bokse med dybstrøelse i den nordøstligste ende bibeholdes.

Figur 1. Luftfoto af Gildesgård. Kilde: Skårfoto, som indeholder data fra Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering -foto fra 19. marts 2019.

Afstandskrav i henhold til §§ 6, 7 og 8 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning

Husdyrbruglovens krav til mindsteafstande til nabobeboelser, boligområder, vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, veje, levnedsmiddelvirksomhed, egen beboelse og skel gælder udover ved etablering også ved udvidelse og ændring af stalde og gødningsopbevaringsanlæg, der medfører forøget forurening.

Opmålingerne, som fremgår af nedenstående Tabel 1 og Tabel 2, er derfor foretaget til nærmeste staldafsnit, da ansøgningen omfatter mulighed for at ændre mellem produktion af køer og opdræt i flere staldafsnit, hvilket kan betyde en ændring i bl.a. lugt- og ammoniakemissionen. Tilsvarende er afstande til kategori 1- og kategori 2-natur målt til nærmeste staldbygning.

Gildesgård er beliggende i landzone og lokaliseret 3,5 km vest for byzonen til Aakirkeby og 1,5 km fra byzonen til Lobbæk som angivet i Regionkommuneplan 2005. Nærmeste samlede bebyggelse er Lobbæk, som er beliggende cirka 1500 meter sydvest for ejendommen.

De nærmeste naboer uden for samlet bebyggelse er Smørengesvejen 5 og 6, som begge er beliggende cirka 200 meter fra nærmeste staldbygning på Gildesgård.

I området omkring Gildesgård er der ingen områder i landzone, som i lokalplaner er udlagt til boligformål, blandt bolig eller erhverv inden for 1400 meter. Nærmeste lokalplan er ca. 1400 m øst for Gildesgård, og omfatter biogasanlægget "Bornholms Bioenergi".

Grænsen for Natura 2000-området "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne" ligger ca. 1360 m nordøst for Gildesgård. Inden for området findes flere ammoniakfølsomme naturtyper bl.a. store stykker ege-blandskov, der er omfattet af udpegningsgrundlaget for området og er kortlagt, samt § 3 beskyttede heder og overdrev. Disse naturtyper er omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7, stk. 1, nr. 1.

Nærmeste ammoniakfølsomme naturområde beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder, beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og dermed omfattet af § 7, stk. 1, nr. 2, er et overdrev på ca. 2,5 ha beliggende ved Blømmelyng, ca. 2181 meter vest for Gildesgård. Yderligere beskrivelse og vurdering af beliggenheden ift. ammoniakfølsom natur findes i afsnit 8.

Tabel 1. Afstandskrav og faktiske afstande, jf. husdyrbruglovens § 6 og § 7

Målepunkt	Afstande til nærmeste staldbygning	Afstande til nærmeste gødningslager	Afstandskrav (jf. § 6 og § 7 i husdyrbrugloven)
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde Nylars – eksisterende byzone	1482	1329	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål o. lign. Rønnevej 64, afgrænset byområde	1038	897	50 m
Nabobeboelse Smørengvejen 6	167	143	50 m
Nabobeboelse Smørengvejen 5	261	249	50 m
Ammoniakfølsomme naturtyper inden for internationale naturbeskyttelsesområder (§ 7, stk. 1, nr. 1) Overdrev i Natura 2000-området "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne"	2181	2139	10 m
Ammoniakfølsomme naturtyper uden for internationale naturbeskyttelsesområder (§ 7, stk. 1, nr. 2) Overdrev 2,5 ha ved Blømmelyng	2979	2896	10 m

Tabel 2. Afstandskrav og faktiske afstande, jf. husdyrbruglovens § 8

Målepunkt	Afstande til nærmeste staldbygning	Afstande til nærmeste gødningslager	Afstandskrav* (jf. § 8 i husdyrbrugloven)	Bemærkninger
Ikke almene vandforsyningsanlæg Enkeltindvinder eller markvandsboring	754	895	25	DGU nr. 246.558 – privat drikkevandsforsyning, Springbakkevejen 1
Almene vandforsyningsanlæg Vandværksboring	1918 1910	1764 1756	50	DGU nr. 246.0614+246.0223 – Kildeplads:Lobbæk--Loftsgårdsskoven
Vandløb og dræn	76	38	15	Lilleå syd for ejendommen
Søer > 100 m ²	215	130	15	§ 3 beskyttet sø ved Smørengvejen 6
Offentlig vej og privat fællesvej	135	80	15	Smørengvejen

Levnedsmiddelvirksomhed	Mere end 25 m	Mere end 25 m	25	-
Beboelse på ejendommen	27	140	15	Nærmeste bygninger er eksisterende stalde
Naboskel	137	112	30	Skel mod Ø. Klintegård

* Minimumsafstand skal overholdes til husdyr- og gødningsopbevaringsanlæg, hvor ændringer bevirker forøget forurening

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune konstaterer, at stald- og gødningsanlæggene overholder de krævede mindsteafstande til nabobeboelser og beboelsesområder, ammoniakfølsom natur, vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, veje, levnedsmiddelvirksomhed, beboelse på ejendommen og naboskel.

Vilkår

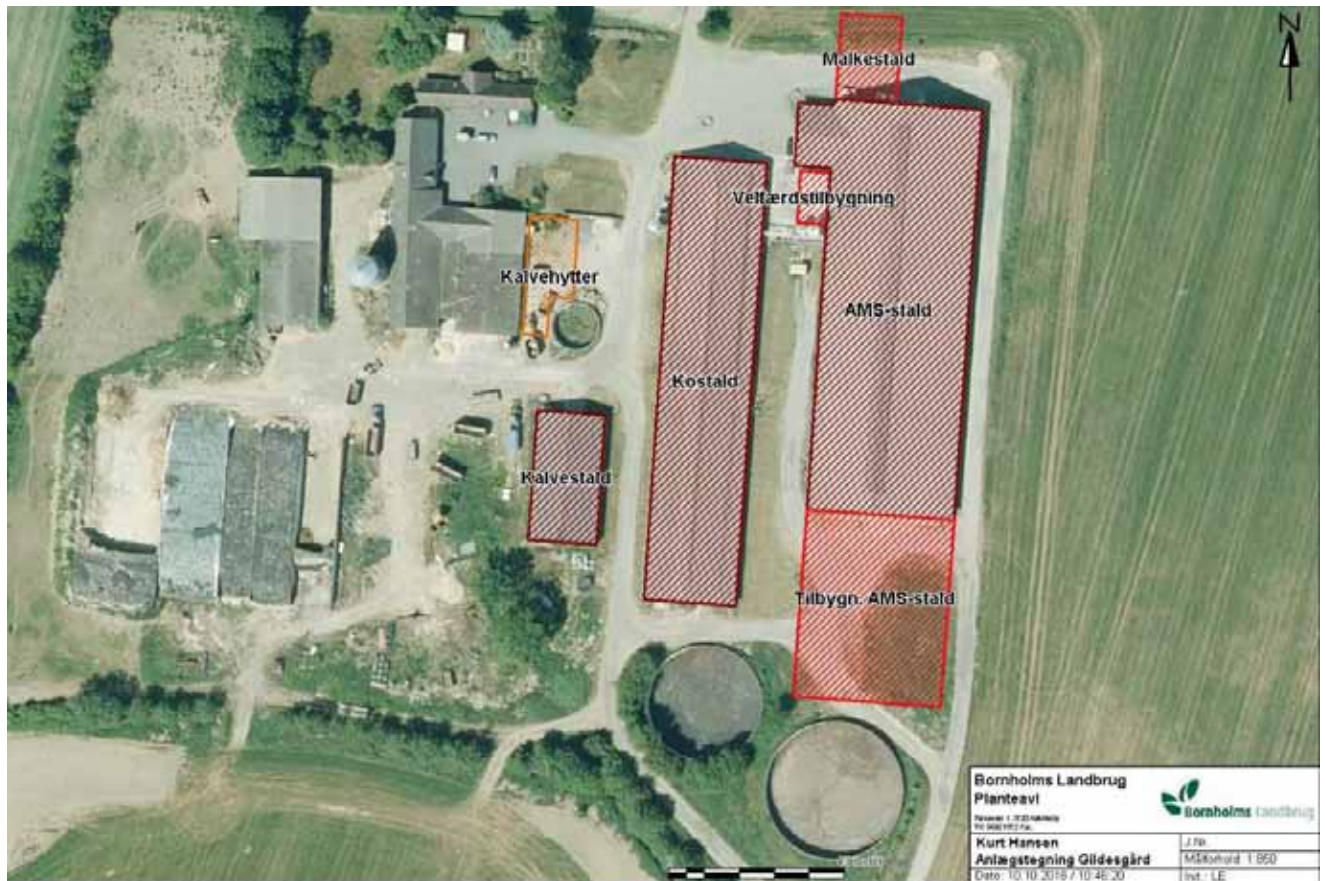
På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. afstandskrav.

3.2 Bygge- og beskyttelseslinjer og placering i landskabet

Miljøteknisk redegørelse

Landskabeligt er Gildesgård placeret for enden af en privat vej, som grænser op til Smørengvejen, som er en offentlig vej. Stuehuset er placeret mod nord og er omgivet af gårdens have. Driftsbygninger er placeret mod syd og øst og den østlige del af ejendommen kan ses fra Smørengvejen. Vest for gården findes levende hegn og en mindre skovbevoksning, som skjuler den vestligste del af ejendommen, således at hovedparten af Gildesgård ikke er synlig fra naboejendommene mod vest. Mod nord og øst er der åben mark, som grænser om til Smørengvejen. En mindre del af ejendommen kan ses fra Rønnevej, idet der ligeledes er åbne marker syd for Gildesgård.

I forbindelse med udvidelsen foretages der ændringer i eksisterende stalde og der opføres ny kalvestald til kalve mellem 0 og 6 mdr. med dybstrøelse, ny velfærdsafdeling til køer med dybstrøelse, og ny tilbygning til køer i forlængelse af eksisterende kostald (forlængelsen bliver 46 m lang).

Figur 2: Indretning af produktionsanlæg på Gildesgård med de nye faciliteter. Kilde: Ansøgningsmaterialet.

Interesseområder i Bornholms kommuneplan 2013

Gildesgård ligger i et område, som i Bornholms kommuneplan 2013 er udpeget med:

Erhvervsmæssige interesser: Området omkring Gildesgård er i Kommuneplan 2013 udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde. Hovedhensynet i disse områder er at sikre dyrkningsmuligheder, landbrugets investeringer i produktionsapparatet og mulighederne for en rationel landbrugsdrift. Dog må miljø, natur, kulturhistoriske interesser og de mange mindre levesteder for dyre- og planteliv ikke forringes af landbrugsdriften.

Gildesgård ligger i neutralområde i forhold til skovrejsning.

Ejendommen er desuden beliggende uden for interesseområde for råstofindvinding, byudviklingsområde, detailhandelsområde og besøgs- og oplevelsesområde ift. turisme.

Miljøinteresser: Anlægget på Gildesgård ligger i område med særlige drikkevandsinteresser men uden for nærområde for vandindvinding.

Landskabs- og naturmæssige interesser: Gildesgård ligger cirka 300 meter øst for et interesseområde for naturbeskyttelse og cirka 2 km sydvest for Gildesgård er udpeget et særligt interesseområde for naturbeskyttelse langs med Læså og Grødbyå.

Geologiske interesser: Gildesgård ligger uden for geologisk værdifuldt område.

Kulturhistoriske interesser/kulturmiljøområde: En part af ejendommen er beliggende i et Kulturmiljøområde, som er områder udpeget i samarbejde med Kulturstyrelsen. Bornholms største sortmuldsområde er Smøring med bosættelser fra ældre jernalder frem til tidlig middelalder og et større gravfelt fra jernalderen.

Fortidsminder: Der er ca. 100 meter til nærmeste beskyttelseslinje for fortidsminder. Der er registreret tre fortidsminde inden for 1000 meter af Gildesgård – nærmeste afstand til et fortidsminde er 200 meter (røse i nabo-have) og der er cirka 1000 meter til et større røsefelt ved Klintgård i Lobbæk.

Jord- og stendiger: Der findes flere stendiger i området vest og syd for Gildesgård. Det nærmest dige danner skel til naboejendommen og er placeret ca. 120 meter fra ejendommens centrum. Ingen af digerene vil blive berørt af den planlagte udvidelse på Gildesgård

Kirkebeskyttelseslinje: Nærmeste kirkebyggelinje er udlagt omkring Nylars kirke, som ligger ca. 2,6 km vest for Gildesgård.

Kystnærhedszone og strandbyggelinje: Gildesgård ligger ca. 5,1 km fra sydkysten af Bornholm og dermed uden for kystnærhedszonen (3 km), og uden for strandbeskyttelseslinjen (300 m).

Skovbyggelinje: Gildesgård er beliggende ca. 2100 meter fra en skovbyggelinje.

Lavbundsområde: En del af Gildesgård er lokaliseret i et område udpeget som lavbundsområde.

Rekreative interesser: Af kommuneplanen fremgår ingen områder med rekreative interesser tæt på Gildesgård.

Vandløb og søer: Nærmeste større sø findes på Vestre Smørengegård, der er beliggende ca. 250 meter vest for Gildesgård. Desuden findes der inden for 500 meter af ejendommen 2 mindre søer/vandhuller og fra 500 til 1000 meter fra ejendommen er der registreret 7 mindre søer/vandhuller mellem 500 til 1000 meter fra ejendommen. Der løber en rørlagt å mellem den "gamle" løsdriftsstald og det ældre bygningsæt (nu foderlade). Denne å bliver åben syd for Gildesgård. Både den rørlagte del af åen, og den åbne del er mere end 15 meter fra staldanlægget og den nyeste gylletank.

Udbringingsarealer med terrænhældning (6 og 12 % hældning): Der er ikke i nærheden af Gildesgård arealer med 6-12 grader, eller over 12 graders hældning. Hvis Gildesgård nu eller i fremtiden har/får dyrkningsarealer med 6-12 graders terrænhældning, vil følgende blive iagttaget:

" Husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, handelsgødning og affald udbringes ikke på stejle skråninger med en hældning på mere end 6° ned mod åbne vandløb, søer større end 100 m² eller kystvande inden for en afstand af 20 m fra vandløbets, søens eller kystvandets afgrænsning ved daglige vande, jf. dog kan der på stejle skråninger med en hældning på mellem 6° og 12° nedfældes flydende husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse og flydende affald, som nedfældes i parallel retning i forhold til det nærliggende vandmiljø".

Figur 3. Gildesgård med omgivelser, pilens røde . Kilde: Skårfoto, som indeholder data fra Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering -foto fra 19. marts 2019.

Alternative løsninger:

Den valgte placering vurderes ikke at have væsentlig negativ indvirkning på landskab og miljø.

Den valgte placering af ny kostald og ny gyllebeholder er valgt pga nærhed til eksisterende kostald, og placering i tilknytning til eksisterende bygnings-sæt. Mulighed for placering mod nord er begrænset af kostald og terrænforhold. Mod syd begrænses placering af /grøft, og mod vest af eksisterende bygninger. Placering mod øst er mulig, men begrænses pt af ønsket om at holde en vis afstand til nærmeste nabo for at undgå evt. nabogener.

En alternativ placering af tilbygning på Smørengegård eller Bakkegård vil være uhensigtsmæssig, fordi nærheden til eksisterende stalde og malkestald vil mistes.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at alle bygge- og beskyttelseslinjer er overholdt i forhold til både eksisterende bygninger og de nye stalde.

Det er Bornholms Regionskommunes vurdering, at etableringen af de nye staldafsnit kan ske uden at påvirke landskabet væsentligt, idet der er tale om bygningsudvidelse, som placeres i nær tilknytning til de eksisterende bygninger.

Bornholms Regionskommune vurderer, at projektet ikke er i strid med hensynet til de landskabelige, kulturhistoriske, naturmæssige, geologiske eller rekreative interesser i området eller for områdets naturlokaliteter eller fortidsminder.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår til placering i landskabet.

4 HUSDYRPRODUKTION

I dette afsnit beskrives og vurderes husdyrholdets sammensætning, staldindretning inkl. ventilation og rengøring, samt produktion og håndtering af husdyrgødning, spildevand og affald.

4.1 Husdyrhold og staldanlæg

Miljøteknisk redegørelse

Der er søgt om udvidelse af produktionsarealet, idet der ansøges om følgende bygningsændringer mv:

- ny kalvestald til kalve mellem 0 og 6 mdr. med dybstrøelse
- ny velfærdsafdeling til køer med dybstrøelse
- ny tilbygning til køer i forlængelse af eksisterende kostald med BAT-gulv; fast drænet gulv med ajlerille og skrabere, 46 m lang.

Desuden søges der om følgende ændringer i eksisterende stalde:

Malkestald: Der er givet tilladelse til at opføre ny malkestald i tilknytning til eksisterende AMS-stald. Den nye malkestald består dels af tilbygning nord for AMS-stald, og dels af opsamlingsplads i eksisterende AMS-stald. Dvs at i forhold til nudrift og 8-års drift, nedlægges AMS (malkerobotter) og sengebåse i kostaldens nordvestlige hjørne, og der laves opsamlingsplads.

Nye sengebåse i eksisterende AMS-stald: I kostaldens nordøstlige hjørne nedlægges AMS ligeledes og laves om til sengebåse med spaltegulv, som allerede findes i stalden. De fire dybstrøelsesbokse i staldens nordøstre ende bibeholdes, og der laves velfærdsafdeling med dybstrøelse "udenpå" staldens nordvestlige langside.

Ændringer i eksisterende gl. kostald: Der laves sengebåse, hvor der i dag er AMS (malkeroboter). De nye sengebåse vil være med spaltegulv, som allerede findes i stalden. Der ændres ikke andet på den vestlige side af foderbordet.

På den anden side af foderbordet – i den gl. kostalds nordøstlig del - laves sengebåse med spaltegulv om til dybstrøelse til drægtige og kælvende dyr og evt. sygebokse. De eksisterende bokse med dybstrøelse i den nordøstligste ende bibeholdes.

Kvægproduktion på Gildesgård ønskes i forbindelse med udvidelsen ændret til flexproduktion, dvs et fleksibelt dyrehold bestående af malkekvæg med tilhørende opdræt, idet ansøger ønsker fleksibilitet til at kunne skifte mellem kvægtyper uden at skulle søge kommunen om ændringer til tilladelsen⁴.

Dette er muligt, da alle beregninger i ansøgningssystemet foretages ud fra "worst case", dvs. ved beregning af lugt- og ammoniakemission samt BAT anvender systemet faktorerne for den dyretype og det staldsystem, der giver den højeste emission henholdsvis strengeste krav.

Figur 4. Anlægget på Gildesgård. Kilde: Ansøgningmateriale

⁴ Den primære produktion på Gildesgård vil være malkekvæg med opdræt. Med denne miljøgodkendelse opnås imidlertid en godkendelse af "produktionsarealerne", dvs. staldgulve og sengebåse mv. hvor dyrene går. Herefter har man fuld frihed til at producere på produktionsarealerne, så længe de dyrevelfærdsmæssige krav overholdes. Fremadrettet skelnes der ikke mellem produktionsarealer til forskellige kvægracer, og der skelnes ikke mellem malkekøer og opdræt over 6 måneder, ammekøer og slagtekvæg.

Staldindretning og ventilation

Den ansøgte produktion er skitseret i nedenstående

Tabel 3. De anførte dyretyper, staldsystemer og produktionsarealer er forudsætninger for den beregnede ammoniak- og lugtemission fra anlægget.

Tabel 3. Staldtyper, dyrehold og produktionsareal i ansøgt drift

Staldafsnit	Staldtype	Dyretype	Miljøteknologi (NH ₃ -N effekt)	Staldstørrelse* (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Produktionsareal andel
1 kalvestald	Dybstrøelse	Kalve	-	557	232	42
2 Gl. Kostald	Sengestald m spalter	Flexgruppe, alle kvæg	-	2612	907	35
	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-		764	29
3 Eksisterende AMS stald	Sengestald m spalter	Flexgruppe, alle kvæg	-	5562	1260	23
	Sengestald m fast drænet gulv m ajlerille	Flexgruppe, alle kvæg			655	12
	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg			152	3
4 Vel-færdsafdeling	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-	105	105	100
5 Tilbygning til eksisterende AMS Stald	Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	Flexgruppe, alle kvæg	-	1610	1500	93
6 Areal med kalvehytter ved gylletank	Dybstrøelse	Kalve	-	228	113	49
8 Areal med kalvehytter v. ny kostald	Dybstrøelse	Kalve	-	254	0	0
9 Areal m kalvehytter 2019	Dybstrøelse	Kalve	-	632	0	0
I alt				11560	5688	-

Tabel 4 viser de anvendte produktionsarealer i nudrift.

Tabel 4. Staldtyper, dyrehold og produktionsareal i nudrift

Staldafsnit	Staldtype	Dyretype	Miljøteknologi (NH ₃ -N effekt)	Staldstørrelse* (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Produktionsareal andel
1 kalvestald	Dybstrøelse	Kalve	-	557	0	0
2 Gl. Kostald	Sengestald m spalter	Flexgruppe, alle kvæg	-	2612	1308	50
	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-		223	9
3 Eksisterende AMS stald	Sengestald m spalter	Flexgruppe, alle kvæg	-	5562	1351	24
	Sengestald m fast drænet gulv m ajlerille	Flexgruppe, alle kvæg			621	11
	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg			107	2
4 Vel-færdsafdeling	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-	105	0	0
5 Tilbygning til eksisterende AMS Stald	Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	Flexgruppe, alle kvæg	-	1610	0	0
6 Areal med kalvehytter ved gylletank	Dybstrøelse	Kalve	-	228	176	77
8 Areal med kalvehytter v. ny kostald	Dybstrøelse	Kalve	-	254	178	70
9 Areal m kalvehytter 2019	Dybstrøelse	Kalve	-	632	0	0
I alt				11560	3964	-

Tabel 5 viser de anvendte produktionsarealer i 8 års drift.

Tabel 5. Staldtyper, dyrehold og produktionsareal i 8 års drift

Staldafsnit	Staldtype	Dyretype	Miljøteknologi (NH ₃ -N effekt)	Staldstørrelse* (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Produktionsareal andel
1 kalvestald	Dybstrøelse	Kalve	-	557	0	0
2 Gl. Kostald	Sengestald m spalter	Flexgruppe, alle kvæg	-	2612	1308	24
	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-		223	9
3 Eksisterende AMS stald	Sengestald m spalter	Flexgruppe, alle kvæg	-	5562	1351	24
	Sengestald m fast drænet gulv m ajlerille	Flexgruppe, alle kvæg			621	11
	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg			0	0
4 Vel-færdsafdeling	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-	105	0	0
5 Tilbygning til eksisterende AMS Stald	Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	Flexgruppe, alle kvæg	-	1610	0	0
6 Areal med kalvehytter ved gylletank	Dybstrøelse	Kalve	-	228	176	77
8 Areal med kalvehytter v. ny kostald	Dybstrøelse	Kalve	-	254	0	0
9 Areal m kalvehytter 2019	Dybstrøelse	Kalve	-	632	600	0
I alt				11560	4279	-

Ventilation og rengøring

Der er naturlig ventilation i alle stalde i ansøgt drift.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ved opfyldelse af det stillede vilkår til maksimalt produktionsareal, dyretype og staldsystem ikke vil være væsentlige påvirkninger af omgivelserne i relation til produktionsomfanget.

Bornholms Regionskommune vurderer, at ansøger på tilfredsstillende vis har redegjort for produktionsarealet, og at produktionsareal og dyretype angivet for eksisterende stalde er i overensstemmelse med lovlig nudrift.

Der gøres opmærksom på, at på arealer, hvor der kortvarigt er dyr, men som ikke medregnes som produktionsareal, skal der i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen foretages effektiv rengøring efter endt ophold. Dette gælder på Gildesgård eventuelle drivgange og opsamlingspladsen. Rengøring skal foretages senest

12 timer efter, at dyrene har forladt arealet (hvis dyrene dagligt har adgang på arealet, skal rengøring dog ske senest efter 4 timer).

Efter lovændring pr. 1. august 2017 reguleres husdyrhold efter stipladsmodellen. Der skal derfor ikke længere stilles vilkår til det maksimale antal dyr.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. produktionsarealets størrelse, dyretype og staldsystem samt overholdelse af god staldhygiejne.

4.2 Produktion og håndtering af husdyrgødning

Miljøteknisk redegørelse

Opbevaring af husdyrgødning og opbevaringskapacitet

Dybstrøelsen udbringes direkte ud fra stald, eller lægges i markstak inden udbringning.

Kalvemøg kommer i gylletank som flydelag, og kan derudover opbevares på støbt plads på Smørengegård, Rønnevej 54, 3720 Åkirkeby.

Den nye tilbygning kobles på eksisterende anlæg til gødningsopbevaring.

Der udføres lovpligtig 10 års beholderkontrol.

Tabel 6. Data om gylleholdere til rådighed for produktionen på Gildesgård, Smørengegård og Bakkegård

Lager	Kapacitet (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Materiale	Overdækning	Byggeår	Seneste beholderkontrol
Gyllebeholder – lille (Gildesgård)	2500	626	Beton	Naturligt flydelag	1999	2017
Gyllebeholder - stor (Gildesgård)	4000	910	Beton	Naturligt flydelag	1988	2017
Lille beholder til ensilage- og møddingssaft	400	113	Beton	Naturligt flydelag	?	Beholderen har i en årrække kun været brugt til ensilage-saft.
Gyllebeholder – lille (Smørengegård)	760	252	Beton	Naturligt flydelag	1975/1977	2017
Gyllebeholder – mellem (Smørengegård)	835	284	Beton	Naturligt flydelag	1980'erne	2017
Gyllebeholder – stor (Smørengegård)	1550	380	Beton	Naturligt flydelag	1997	2017

Gyllebeholder – ny (Smør- engegård)	5000	1260	Beton	Naturligt flydelag	-	-
Gyllebeholder Bakkegård	1600	380	beton	Naturligt flydelag		
I alt	16645	4205				

Den samlede opbevaringskapacitet, inkl. ny gyllebeholder, er på 16.645 m³. Gyllebeholderne skal kunne opbevare 9 måneders produktion, svarende til en årsproduktion af gylle på ca. 21.527 m³

Kommunens vurdering

Husdyrgødningsbekendtgørelsen fastsætter reglerne for opbevaring af flydende husdyrgødning.

Bornholms Regionskommune gør ligeledes opmærksom på, at gyllebeholderne skal opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til bl.a. tæthed, styrke og kapacitet, så forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted. Endvidere skal beholderne kontrolleres hvert 5./10. år i henhold til reglerne for kontrol af beholdere til flydende husdyrgødning og ensilagesaft.

Hvis der foretages ændringer i afløbsforholdene for tag- og overfladevand i forbindelse med gennemførelse af byggeprojektet, skal der indhentes accept fra spildevandsmyndigheden.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. produktion og håndtering af husdyrgødning.

5 RESSOURCEFORBRUG

I dette afsnit beskrives og vurderes det nuværende og forventede årsforbrug samt håndteringen af ressourcerne foder, vand og energi m.m. Tiltag til fremme af ressourceudnyttelsen er desuden behandlet.

5.1 Foder og foderopbevaring

Miljøteknisk redegørelse

Fodertyper/-forbrug

Der fodres med en stor andel grovfoder i form af majs- og græsensilage. Der laves to forskellige fuldfoderblandinger (én til malkende køer, og én til goldkøer) én gang dagligt. Fuldfoderet blandes i mobil traktordreven mixervogn. Fuldfoderblandingen består af majs- og græsensilage, kraftfoder, hvede og mineralblanding. Der laves foderanalyser af hver ny grovfoderstak, som åbnes. Dvs. min. 1 foderanalyse af majsensilage, og min. 3-4 foderanalyser af græsensilagen. Der laves foderkontroller hver måned, og fodringen justeres efter hver foderkontrol. Kraftfoderblandingen justeres min to gange årligt. Der benyttes fodringskonsulent til foderkontrol og foderplan.

Foderopbevaring

Ensilage opbevares i 4 ensilagesiloer vest for staldanlæg. I tilfælde af en ekstraordinær god høst, opbevares der også ensilage i markstakke. Kornet opbevares i gastæt silo. Tilskudsfoder opbevares i plansilo i foderlade. Mineraler opbevares i foderlade i sække eller big bags. Halm opbevares i gammel svinestald, og på Smørengegård, Baunegård, og ansøgers øvrige ejendomme.

BAT

Med den nye husdyrbruglov indføres stipladsmodellen. I stipladsmodellen inddrages den nyeste faglige viden om ammoniakfordampning (emission) fra gødningsoverfladerne, da ammoniakemissionen i højere grad afhænger af produktionsarealets størrelse end af antallet af årsdyr. Dermed er ammoniakemissionen fra en stald relativt konstant uanset produktivtetsudsving. Stipladsmodellen anvendes både i forhold til fast og flydende gødning, og også lugtemissionerne fastsættes med udgangspunkt i overfladearealerne. Der indgår tillige en model for emissioner fra gødningslagre baseret på beholderens overfladeareal.

Emissionsfaktorer, der tidligere blev beregnet med udgangspunkt i antallet af dyr og dyrenes vægt eller ydelse, bliver i stipladsmodellen i stedet for fastsat som en emission pr. m² produktionsareal pr. år for forskellige staldtyper, dyretyper og evt. miljøteknologi samt for overfladeareal og gødningstype for opbevaringsanlæg til husdyrgødning. Dermed er den fodringsmæssige styring allerede indarbejdet i husdyrbrugloven, hvorfor dette ikke vil blive gennemgået yderligere.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af omgivelserne ved den beskrevne foderhåndtering.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. foder og foderopbevaring.

5.2 Vand

Miljøteknisk redegørelse

Vandforbrug

Lobbæk Vandværk leverer vand til Gildesgård.

Vandet bruges til drikkevand til kvæg, vask af malkeanlæg og malkestald, og vask af maskiner på vaskeplads. Drikkevandsnormen pr år inkl. vandspild er ca. 28 m³ til malkekøer st. race, og ca. 5 m³ pr opdræt st. race.

Det samlede vandforbrug var i 1. halvår af 2018 på 7.300 m³ svarende til et årligt forbrug på 14.600 m³.

I ansøgt drift forventes forbruget af drikkevand at stige, fordi antallet af køer øges.

Behovet for vask af maskiner, stalde, mv. er uændret i nudrift og ansøgt drift.

Udfasning af AMS (malkerobotter), som erstattes af malkestald, forventes at få vandforbruget til at falde. Der forbruges mere vaskevand i AMS-systemer end i malkestalde. I AMS-systemer stiger mængden af vaskevand med antallet af køer. I malkestalde vaskes der efter hver malkning – uanset hvor mange køer, der er blevet malket.

Det forventes derfor, at vandforbruget til drikkevand stiger, vandforbruget til vask af malkesystem falder, og at vandforbrug til diverse er uændret. Det skønnes, at det øgede forbrug af drikkevand ved fuld belægning af staldene i ansøgt drift svarer til besparelsen ved at skifte fra malkerobotter til malkestald, og at det samlede vandforbrug derfor ikke stiger.

Vandbesparende foranstaltninger (BAT):

Der er en stor vandbesparelse ved at skifte fra malkerobotter til malkestald. Litteratur angiver, at vandforbruget i malkestald kun er ca. 35-40 % af vandforbruget ved robotmalkning.

Vandet fra vask af malkeanlæg genbruges til vask af malkestald. Kølevand fra forkøling bruges til drikkevand. Der er vandkar i kostalden, og kun vandkopper ved de kælvende køer. Vandkar har mindre vandspild end

vandkopper og drikkenipler. Vandkarrene er forsynet med flydere, som er med til at sikre et stabilt vandtryk. Der kontrolleres dagligt for synligt vandspild, og evt. læk udbedres straks. Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild, og evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Der er grænser for, hvor meget vandforbruget kan reduceres i en mælkeproduktion uden at forringe dyrenes velfærd (der skal være tilstrækkeligt drikkevand tilgængeligt), eller forringe hygiejnen (malkeanlæg og mælketank skal vaskes, så bakterievækst undgås). Der er mulighed for at vælge vandbesparende vaskeprogrammer på vaskeanlægget til malkeanlæg og køletank. Disse vælges, hvis det er muligt, uden at det går ud over hygiejnen og mælkekvantiteten.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT i forhold til god effektiv vandudnyttelse. Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af omgivelserne ved den beskrevne vandanvendelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. vandforbrug på ejendommen.

5.3 Energi

Miljøteknisk redegørelse

Forbrug af el, diesel og fyringsolie vil ligge inden for den gængse norm. Der er naturlig ventilation i alle staldafsnit, som ikke forbruger energi.

E

Det halvårslige elforbrug på Gildesgård er i budgetkontrol for 1. halvår 2018 opgjort til 259.756 kWh. Det svarer til et årligt el-forbrug på ca. 520.000 kWh. I ansøgt drift vil der være lidt flere lysarmaturer pga. tilbygning. Til gengæld forventes en væsentlig el-besparelse pga. skiftet fra malkerobot til malkestald på ca. 25-50 % pr tons mælk.

Det største el-forbrug i mælkeproduktionen stammer fra: vakuumpumpe, kompressor, vandvarmer, mælkepumpe, køl og belysning.

På Gildesgård bruges i den nye malkestald 2 stk frekvensstyrede vakuumpumper, som reducerer elforbruget væsentligt. Der spares 30-40% ved brug af frekvensstyret pumpe ift pumpe med fast omdrejning.

Kompressoren indstilles korrekt og efterses. Ved højere arbejdstryk end nødvendigt bruges op til 6 % mere energi. Trykledninger er dimensionerede efter behovet. Lækager øger energiforbruget, og undgås ved eftersyn.

Unødigt energiforbrug undgås også ved at efterse, at vandvarmeren ikke opvarmer til højere temperaturer end nødvendigt. Der er installeret varmegenindvinding, og vandvarmeren tager vand fra genindvindingsbeholderen, så den ikke skal opvarme al vand fra 8 grader.

Mælkekøling er en stor energiforbruger. Energiforbruget er nedbragt ved at etablere forkøling med grundvand. Der er genindvinding af varme fra mælk og kompressor. Varmen bruges til opvarmning af stuehus, personale- rum og malkestald.

Kompressor, vandvarmer, mælkekøler og vaskeautomat gennemgås ved de pligtige serviceeftersyn, og holdes rene.

Gildesgård har i 2016 udskiftet de almindelige lysstofrør i gammel kostald og udvendigt lys med LED-lys. Det giver en besparelse på 25-40% i kWh. Der er daglysstyring på belysning indendørs og udendørs.

Det årlige elforbrug forventes samlet set at falde i ansøgt drift pga. skifte fra AMS til malkestald.

Diesel og fyringsolie

Det årlige forbrug af dieselolie forventes at stige lidt ifm. Udvidelsen, da der skal blandes foder til flere dyr. Der bruges ikke fyringsolie, da opvarmningen af stuehus, personalerum, mv. dækkes af genindvindingsvarme fra mælkekølingen.

Energibesparende foranstaltninger (BAT)

Der er varmegenindvinding på mælkekølingen, og frekvensstyret vakumpumpe. Der er LED-lys i de eksisterende stalde. I tilbygning bliver der etableret LED-lys. Der er timer på lyset i kostalden, således at lyset kun tændes ved de malkende køer i forbindelse med malkning, og ikke tændes ved goldkøer.

Kommunens vurdering

Opbevaring af diesel og anden olie i tanke er omfattet af olietanksbekendtgørelsen, som bl.a. angiver regler om placering, afskærmning og drift.

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT i forhold til godt effektiv energiudnyttelse og samtidig udnyttes mest effektivt.

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af omgivelserne ved den beskrevne energianvendelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. energi.

5.4 Diverse hjælpestoffer

Miljøteknisk redegørelse

Veterinærmedicin

Medicin affald bortskaffes efter anvisning på etiket/produktblad. Medicinrester, kanyler og tom medicinemballage af glas afhentes af dyrlæge, og tom medicinemballage af plast bortskaffes som brændbart affald via Fugato.

Desinfektions- og rengøringsmidler

Den vigtigste foranstaltning til god hygiejne i åbne naturligt ventilerede kvægstalde er udtørring, idet bakterie- og svampevækst hæmmes af tørre forhold. Der bruges udtøringsmidler, f.eks. Stalosan og Staldren.

Olie og planteværn

Smøreolie o.lign. opbevares i tromler på fast gulv og på paller. I maskinhallen er en indendørs dieseltank på 5000 liter placeret.

Planteværnsrummet er placeret i den gamle sostald (BBR bygning nr. 7). Rummet er aflåst med fast gulv, se placering på beredskabskort. Marksprøjtning udføres af ansøger.

Kommunens vurdering

For at beskytte jord og grundvand stiller Bornholms Regionskommune vilkår om opbevaring af olieprodukter. Ud fra den beskrevne håndtering og det beskudne forbrug af de nævnte hjælpestoffer vurderer kommunen, at

der ved overholdelse af vilkåret og de generelle regler for brug og opbevaring ikke vil være væsentlig risiko for forurening forårsaget af anvendelsen.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. oplag af olieprodukter.

6 RESTSTOFFER

6.1 Spildevand - herunder restvand og tagvand

Miljøteknisk redegørelse

Vaskevand fra malkestald, maskiner og malkerum ledes til gylletank.

Spildevand fra plansiloanlæg afledes og opbevares i 400 m³ gyllebeholder, som er placeret mellem foderladen og den nuværende løsdriftstald.

Sanitært spildevand: der er toilet og brusebad i kostalden på Gildesgård. Det sanitære spildevand fra toilet i den nye stald ledes via af septiktank og sivedræn videre til hoveddræn.

Tagvand: Der er tagrender på AMS-stald, gl. kostald, ny malkestald og gamle bygninger. Tagvandet ledes til grøft mod syd.

Kommunens vurdering

Håndtering af spildevand er i Danmark omfattet af anden lovgivning end husdyrbrugloven.

Der er stillet vilkår til udarbejdelsen af en beredskabsplan, hvor der er redegjort for ejendommens afløbsforhold.

Det vurderes, at afledning af vaskevand og spildevand fra staldanlægget, samt afledning af sanitært spildevand sker efter gældende regler.

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT i forhold til emissioner fra spildevand.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. produktion og håndtering af spildevand

6.2 Affald

Miljøteknisk redegørelse

Produktionen genererer begrænsede mængder affald, og bortskaffelse sker efter kommunens affaldsregulativ.

Fast affald

Bortskaffes efter Bornholms Affaldsbehandlings affaldsregulativ.

Brændbart affald (emballage fra gødning, såsæd, foder, vasket emballage fra pesticider, plastik fra overdækning af ensilagestakke, mv) opbevares i 6 m³ container fra Fugato, og afhentes efter behov (når container er fuld).

Jernaffald opbevares i 6 m³ container fra Bornholms Produkthandel, og afhentes når containeren er fuld. Tegl, eternitplader, isolering, malede murbrokker, imprægneret træ o. lign. afleveres til BOFA's losseplads i Rønne.

Dæk til genbrug afleveres til BOFA's indsamlingsordning til dæk.

Rene byggematerialer (sten)afleveres til BOFA.

Olie og kemikalieaffald

Spildolie afhentes af Fugato, og opbevares indtil afhentning i maskinhus i lukket beholder på fast gulv uden afløb.

Veterinærmedicin

Medicin affald bortskaffes efter anvisning på etiket/produktblad. Medicinrester, kanyler og tom medicinemballage af glas afhentes af dyrlæge (kan alternativt afleveres på apotek), og tom medicinemballage af plast bortskaffes som brændbart affald via Fugato. Indtil aflevering opbevares medicinrester sammen med anden medicin samlet på kontoret.

Animalsk affald

Antallet af døde kreaturer (både selvdøde og aflivede) er ca. 5 % årligt. Antallet af døde dyr i ansøgt drift forventes at stige proportionalt med udvidelsen.

Døde dyr afhentes til destruktion af DAKA Proteins, Buldregårdsvej 2, 3700 Rønne, og afskærms indtil da efter gældende regler, så de ikke er tilgængelige for dyr eller fugle. Afhentningspladsen ligger syd for stalde, og umiddelbart syd for gyllebeholdere. De døde dyr ligger bag en jordvold, ligger overdækket og på spalter, og er ikke synlige fra offentlig vej. Døde dyr afhentes på hverdage inden for et døgn.

Kommunens vurdering

Det forudsættes, at alle typer affald på ejendommen håndteres efter de til enhver tid gældende regler samt, at bortskaffelsen sker i overensstemmelse med det kommunale affaldsregulativ for erhvervsaffald. I regulativet står bestemmelser om opbevaring og bortskaffelse af diverse typer af affald, herunder medicinrester og kanyler.

Opbevaring og bortskaffelse af døde dyr skal følge reglerne i bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr. Derudover stilles vilkår om, at kadaverne skal opbevares under tæt, fast overdækning i form af kadaverkappe eller lignende.

Dokumentation for bortskaffelse af affald skal foreligge i form af f.eks. kvitteringer og fakturaer fra godkendt vognmand.

Bornholms Regionskommune vurderer, at overholdes vilkårene vedr. affald, vil affaldshåndteringen på Gildesgård ikke medføre gener for omkringboende. Den beskrevne affaldsopbevaring, -håndtering og -bortskaffelse vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om, at bygningernes omgivelser skal holdes fri for affald, om opbevaring af døde dyr, om afbrænding og om dokumentation for bortskaffelse/aflevering.

7 GENER FRA HUSDYRBRUGET

I dette afsnit beskrives og vurderes de mulige gener for husdyrbrugets omgivelser ved forekomst af lugt, støj, støv, lys, skadedyr og transporter forårsaget af virksomhedens aktiviteter.

7.1 Lugt

Miljøteknisk redegørelse

I ansøgningskemaet er der foretaget beregninger, der viser, at de krævede lugtgeneafstande mellem Gildesgård og omkringboende er overholdt – se nedenstående.

Table 7. Resultat af lugtberegning for ansøgt drift fra husdyrgodkendelse.dk (skema nr. 201374)

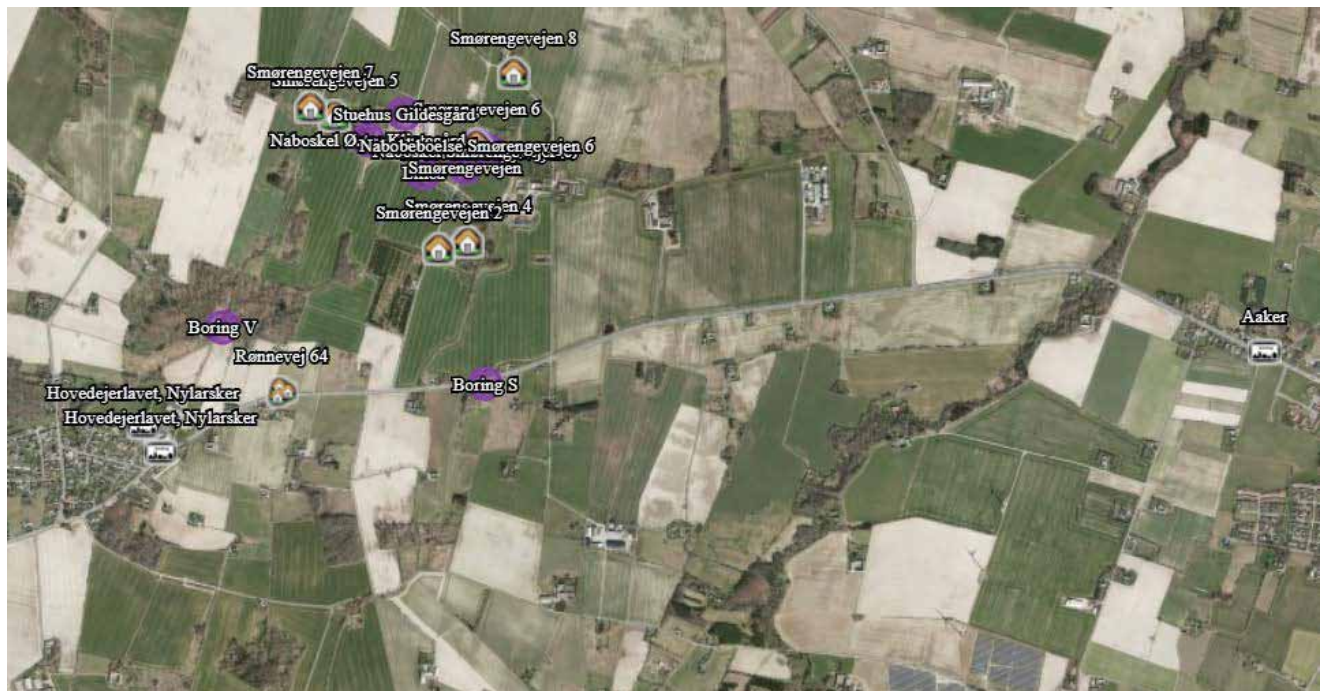
Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnits-afstand	Genekriterie overholdt
Smørengvejen 2 	2	FMK	135,2	135,2	440,5	Ja
Smørengvejen 4 	2	FMK	135,2	135,2	446,9	Ja
Smørengvejen 5 	2	NY	118,1	141,7	335,4	Ja
Smørengvejen 6 	2	NY	118,1	141,7	208,4	Ja
Smørengvejen 7 	2	NY	118,1	141,7	432,2	Ja
Smørengvejen 8 	2	NY	118,1	141,7	405,5	Ja
Rønnevej 64 	2	NY	469,4	506,9	1107,3	Ja
Hovedejerslavet, Nylarsker 	2	NY	664	756,9	1555	Ja
Hovedejerslavet, Nylarsker 	2	NY	664	756,9	1529,6	Ja
Vestermarie 	2	NY	664	796,8	2950,2	Ja
Aaker 	2	NY	664	796,8	3261,2	Ja

Der er foretaget beregninger til nærmeste enkeltboliger, som er to ejendomme uden landbrugspligt er Smørengvejen 6 og 5, som ligger ca. 205 og 335 m fra Gildesgård, til nærmeste samlede bebyggelse (ved Nylars), som ligger min. 1100 m fra Gildesgård, og til byzone (Nylars), som ligger min. 1500 m fra Gildesgård.

I alle tilfælde er den vægtede gennemsnitlige afstand længere end lugtgeneafstanden, som angiver den afstand, som der mindst skal være, for at naboer, samlede bebyggelser og beboelse i byzone ikke risikere væsentlige luftgener fra Gildesgård.

Beliggenheden af de omtalte boliger og områder kan ses i Figur 5.

Figur 5. Beliggenheden af nabobeboelser og boligområder.

Periodiske lugtkilder

Udbringning af husdyrgødning foregår primært om foråret. Der udbringes husdyrgødning fordelt over ca. 8-10 uger om året. En del af husdyrgødningen nedfældes eller nedbringes i jorden kort efter udspredding (til vårafgrøder og majs), hvilket minimerer lugtgenerne. Der udbringes ca. 80-90% af gyllen om foråret (februar-maj) og ca. 10-20% om efteråret. Dybstrøelsen, køres i markstak og udbringes herfra, eller udbringes direkte fra stald til marken, hvilket primært foregår om foråret.

Kommunens vurderinger

Ved udvidelse af dyrehold på Gildesgård vil der forekomme lugtmission fra ejendommen. I husdyrgodkendelse.dk er lugtmissionen fra staldanlægget og de nødvendige geneafstande til forskellige typer af beboelser beregnet på grundlag af produktionsarealets størrelse i m² og de fastsatte emissionsfaktorer for dyretypen og staldsystemet.

Den primære kilde til lugt fra anlæg til dyrehold er staldlugt. Der foreligger også kun systematiske og anvendelige oplysninger til anvendelse i konkret sagsbehandling om lugtmissionen fra staldanlæg. Lugtmission fra opbevaring og udbringning af husdyrgødning indgår således ikke i lugtberegningerne. Disse emissioner reguleres gennem konkrete vurderinger og generelle regler, herunder husdyrgødningsbekendtgørelsens afstands-krav til placering af anlæg til opbevaring af husdyrgødning og krav om overdækning samt krav til metoder og tidspunkter for udbringning af husdyrgødning.

Lugtberegningen er foretaget både i forhold til Miljøstyrelsens standardiserede OML-spredningsmodel og FMK-modellen. I tabel 7 er kun vist resultatet af den beregning, der giver den længste geneafstand til omboende. Hvis der ligger andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzone, samlet bebyggelse eller hos nabo, skærpes kravene til geneafstanden i forbindelse med ansøgningen (kumulation). Staldafsnit, der er placeret længere væk end 120 % af geneafstanden, medtages ikke i lugtberegningen.

Af lugtberegningen ses, at lugtgenekriteriet er overholdt i forhold til alle typer beboelser. Det er således Bornholms Regionskommunes vurdering, at omkringboende ikke vil blive udsat for væsentlige lugtgener fra staldene.

Kommunen vurderer dog, at hvis der skulle opstå væsentlige lugtgener hos naboer, som ikke kunne forudses på baggrund af lugtgenekriterierne, skal der være mulighed for at løse problemet, og der er stillet vilkår herom.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om at holde god staldhygiejne samt vilkår i tilfælde af væsentlige lugtgener.

7.2 Støj og rystelser

Miljøteknisk redegørelse

Vedvarende støjklider

Mekanisk ventilation er en vedvarende støjkilde. På Gildesgård er der naturlig ventilation i staldene, og derfor ingen støj fra ventilatorer.

Periodiske støjklider

Der kan forekomme støj fra malkeanlægget, fra håndtering og blanding af foder, og fra til- og frakørsel af foder, dyr, mv. Disse støjklider vil først og fremmest berører mandskabet på Gildesgård, da Gildesgård ligger i god afstand til naboer, som næppe berøres.

Desuden kan der forekomme støj i forbindelse med pumpning af gylle, udspreddning af husdyrgødning og flytning af gylle, og ved udmugning af dybstrøelsen (1-2 gange årligt).

Der vil ikke forekomme støj fra tørreri, idet et sådan ikke findes på ejendommen. Kornet lægges i en gastæt silo.

Tiltag mod støjklider

Gildesgård ligger i god afstand fra naboer og offentlig vej. Derfor skønnes det, at naboer og forbipasserende har minimale eller ingen støjgener fra den daglige drift. I sæsonen vil der på Gildesgård, som på andre landbrug, være større aktivitet ifm markarbejde og høst, og derfor vil der også være flere landbrugsmaskiner på de offentlige veje, og mere støj i den forbindelse. Det vil dog for den enkelte nabo være kortvarig støj i en begrænset periode.

Mange af støjkliderne kun kunne høres af mandskabet på Gildesgård. Disse beskytter sig – om nødvendigt – med høreværn.

Gyllepumpen som er opsat i forbindelse med den nyeste stald, er el-drevet og lydsvag. I den gamle kostald er der en traktordreven gyllepumpe.

Foderblanding (fuldfoder) forekommer 1-2 gange dagligt á 1-2 timer, og støjpåvirkningen er mindsket ved rationel placering af foderlagre. Foderblanding vil typisk foregå indenfor almindelig arbejdstid.

Gylle- og møgspredning samt andet markarbejde bliver udført hurtigt og effektivt, således at støjen generer omkringboende i så kort tid som muligt. Til- og frakørsel begrænses ved at bruge køretøjer med stor lastkapacitet, og ved at "fylde op" (undgå at køre med halvfylde læs).

Kompressoren til malkestalden er placeret i teknikrummet, og således i forhold til naboer "indkapslet" og udgør ikke en væsentlig støjgene i forhold til omkringboende.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune forudsætter, at anlægget på Gildesgård overholder Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser. Støjvilkårene omfatter al støj fra landbrugsdrift på ejendommens bygningsparcel men ikke støj fra f.eks. markdriften.

Kommunen vurderer, at støj fra ejendommen ikke vil blive et problem for omkringboende og forbipasserende. Der er ikke foretaget støjberegninger, men de nærmeste nabobeboelser ligger så langt fra ejendommen, at der ikke vurderes at kunne opstå væsentlige støjgener, når de stillede vilkår overholdes.

Der vil kunne forekomme støj fra ekstern og intern transport. Transport til og fra Gildesgård vurderes ikke at ville give uacceptable støjgener udover det, der må accepteres som nabo til en landbrugsejendom.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. støjgrænser og eventuel måling af støjniveauet.

7.3 Støv

Miljøteknisk redegørelse

I forhold til støvemission er det skønnet, at der stort set kun vil forekomme støvgener på Gildesgård i forbindelse med valse af korn og halmhåndtering. Støv fra skimmelsvampe modvirkes ved at opbevarer halm, råvare og sækkevarer på fast bund, indendørs og tørt. Ved behov bruges der støvværn. Der vurderes ikke, at omkringboende eller forbipasserende får støvgener fra Gildesgård. I tørre år kan der dog forekomme støv fra markveje/privatveje i forbindelse med gyllekørsel.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlig støvudvikling som følge af udvidelsen af kvægholdet. Der stilles dog et vilkår om støvgener, så alle aktiviteter på ejendommen, herunder levering af råvarer, flytning af dyr og udbringning af husdyrgødning, kan planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. støvgener.

7.4 Lys

Miljøteknisk redegørelse

På kostaldene er der på de søndre gavle en projektør, som manuelt tændes og slukkes. Dette lys vil kun blive brugt lejlighedsvis. På den nordre gavl af den nyeste stald er en projektør styret af ur. Desuden er der opsat en projektør på sidebygningen, som kan være tændt om morgenen og om aften som orienteringslys. Lyset styres via mørkningsrelæ, som tænder ved mærkets frembrud.

Staldene er indrettet med naturlig ventilation, hvilket betyder at der forekommer åbne partier i staldenes langsider.

Som følge heraf kan der forekomme lysudslip fra staldene. De malkende køer skal have 16 timers lys af hensyn til mælkeproduktionen. Derfor vil lyset i kostalden være tændt, så der i vinterperioden er 16 timers lys, og resten af tiden er der svag natbelysning. I sommerperioden, hvor der er naturligt lys 16 timer i døgnet, vil lyset ikke være tændt. Lyset reguleres af en lux-føler, som slår automatisk til og fra ved for lav eller for høj

naturlig lysstyrke. Den oplyste kostald vil især i vinterperioden, kunne ses af omkringboende og forbi passerende. Lyset vil dog på intet tidspunkt være blændende, og vurderes ikke at være generende.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at den beskrevne anvendelse af lys i staldene samt udendørs ikke vil medføre gener for omkringboende eller forbi passerende pga. afstanden.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. lys.

7.5 Fluer og skadedyr

Miljøteknisk redegørelse

Skadedyr forebygges ved at fjerne foderspild og foderrester, holde opryddeligt og undgå tilholdssteder for rotter ved f.eks. oplagspladser og langs fodmure. Rotter bekæmpes på Gildesgård via abonnement hos Antisemex, som fylder rottekasser, som står omkring bygninger og anlæg. Desuden holdes hunde og katte, som fanger rotter og mus, og forebygger, at gnaverne får fred til at etablere sig. Fluer forebygges også ved at fjerne foderspild og foderrester, og ved at vande dybstrøelse med bekæmpelsesmiddel, som forhindrer fluelarverne i at udvikle sig.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for, hvorledes forekomst af fluer og rotter m.m. vil blive forebygget og evt. bekæmpet, således at gener heraf undgås. Endvidere er det kommunens vurdering, at følges vilkårene i denne tilladelse, burde der ikke opstå fluegener eller problemer med rotter.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. fluebekæmpelse og rottesikring.

7.6 Transport

Miljøteknisk redegørelse

Transporter på Gildesgård består af:

- Intern transport: dyr til og fra Gildesgård/Smørengegård/Bakkegård, dybstrøelse, gylle, markarbejde og høst, mv.
- Ekstern transport: dyr til slagteri, indkøbt foder, dyr til DAKA, hjælpestoffer (gødning, diesel, mv.), mælkebil, mv.

De fleste transporter foregår i dagtimerne fra kl. 6-18. Dog foregår markarbejde, som er sæsonbestemt, i nogle tilfælde i et udvidet tidsrum – undertiden i døgndrift – fordi landmanden er afhængig af at gøre arbejdet i tørt vejr, og når dyrkningsjorden/afgrøden er tjenlig.

Gyllekørsel, mejetærskning og høst af grovfoder afhænger af vejret, og derfor foregår arbejdet ofte i intense – men afgrænsede – perioder.

Transport, høst af majs og græs: i perioden maj til oktober høstes 3-4 slæt græs. Der bruges 1-2 dage pr græsslæt, og i denne periode er der hyppig kørsel til og fra Gildesgård.

Majshøsten foregår i september-oktober, og varer ca. 5 dage. I denne periode er der hyppig kørsel til og fra Gildesgård.

Gyllekørsel foregår forår og efterår – langt hovedparten om foråret fra marts/april.

I tabellen herunder ses en opførelse over transporter til og fra Gildesgård i nudrift og ansøgt drift.

Tabel 8. Ekstern transport til og fra Gildesgård – skønnet antal læs/år

Art	Nudrift, antal transporter pr år	Ansøgt drift, antal transporter pr år
Tyrekalve til opfedning	1 gang pr 3. uge	1 gang hver 6. uge
Dyr til slagtning	1 gang pr 14. dag	1 gang hver 4. uge
Kvier/køer til Smørengesgård, Bakkegård	Hver 14. dag	Hver 14. dag
Dyr til DAKA	70 gange pr år	70 gang pr år
Diesel til ejendommen	1 gang pr måned	1 gang pr måned
Mælk til mejeri	Afhentning hver dag	Afhentning hver dag
Dybstrøelse til Smørengesgård/markstak/udspredningsarealer	60 læs	100 læs
Gylle til udspredningsarealer	332 læs	515 læs
Husdyrgødning til Biokraft	45 læs	40 læs
Kraftfoder	1 læs hver 3. uge	1 læs pr måned
Roepiller	1 læs hver anden måned	udgår
Sojaskrå	1 læs pr måned	2 læs pr måned

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at ind- og udkørsel til husdyrbruget kan ske uden at give anledning til gener for omkringboende. Selve belastningen af det lokale vejnet reguleres af den relevante vejlovgivning, mens færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. Der er ikke stillet vilkår i forhold til transport.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet ikke vilkår vedr. transport.

8 AMMONIAKTAB OG NATURPÅVIRKNING

I dette afsnit beskrives ammoniakemissionen fra husdyrbruget og opfyldelsen af BAT-krav, og det vurderes, i hvor høj grad ammoniakemissionen påvirker beskyttet natur og sårbare arter.

8.1 Ammoniakemission og BAT-krav

Miljøteknisk redegørelse

Der er søgt om udvidelse af produktionsarealet, idet der ansøges om at bygge følgende:

- ny kalvestald til kalve mellem 0 og 6 mdr. med dybstrøelse
- ny velfærdsafdeling til køer med dybstrøelse
- ny tilbygning til køer i forlængelse af eksisterende kostald med BAT-gulv; fast drænet gulv med ajlerille og skrabere

Desuden søges der om følgende ændringer i eksisterende stalde:

Malkestald: Der er givet tilladelse til at opføre ny malkestald i tilknytning til eksisterende AMS-stald. Den nye malkestald består dels af tilbygning nord for AMS-stald, og dels af opsamlingsplads i eksisterende AMS-stald. Dvs at i forhold til nudrift og 8-års drift, nedlægges AMS (malkerobotter) og sengebåse i kostaldens nordvestlige hjørne, og der laves opsamlingsplads.

Nye sengebåse i eksisterende AMS-stald: I kostaldens nordøstlige hjørne nedlægges AMS ligeledes og om laves til sengebåse. De nye sengebåse vil være med spaltegulv, som allerede findes i stalden.

Der laves velfærdsafdeling med dybstrøelse "udenpå" staldens nordvestlige langsideside. De fire bokse med dybstrøelse i det nordøstlige hjørne bibeholdes.

Ændringer i eksisterende gl. kostald: Der laves sengebåse, hvor der i dag er AMS (malkerobotter). De nye sengebåse vil være med spaltegulv, som allerede findes i stalden. Der ændres ikke andet på den vestlige side af foderbordet.

På den anden side af foderbordet – i den gl. kostalds nordøstlig del - laves sengebåse med spaltegulv om til dybstrøelse til drægtige og kælvende dyr og evt. sygebokse. De eksisterende bokse med dybstrøelse i den nordøstligste ende bibeholdes.

BAT staldteknologier

Der opføres en tilbygning til eksisterende kostald (benævnt AMS-stald) til køer. Tilbygningen opføres med BAT-gulv. I AMS-stalden ændres nogle af de eksisterende dybstrøelsesbokse til sengebåse. AMS-husene nedlægges, og der laves sengebåse.

Desuden ansøges om en kalvestald til kalve, og en tilbygning med "velfærds-/skåneafdeling" til køer. Gulvtyper i disse stalde er dybstrøelse, og er valgt ud fra dyrevelfærd.

I den gamle kostald ændres en stribe sengebåse til dybstrøelse (drægtigheds- og kælvningsafdeling).

Der er beregnet økonomisk proportionalitet i forhold til BAT i eksisterende stalde.

Der er skrabere i de to eksisterende kostalde. Skrabere er ikke længere at regne som miljøteknologi med ammoniakreducerende effekt.

Tabel 9. Opgørelse af ammoniakemissionen fra kvægproduktionen på Gildesgård for tidligere og ansøgt drift

Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)				
Scenarie	Staldafsnit	Gødningslagre	I alt	Meremission efter udvidelse
Ansøgt drift	5579,1	614,3	6193,4	+ 1367,4 (ift. nudrift) + 1102,8 (ift. 8-års drift)
Lovlig nudrift	4211,7	614,3	4826,0	-
8-års drift	4476,3	614,3	5090,6	-

Samlet BAT-krav inkl. krav til gødningslagre er opgjort i tabel 9.

Tabel 10. BAT-krav for ansøgt drift

Staldafsnit og gødningslagre	Dyretype Staldsystem/gødningsstype	Forudsætning	Produktionsareal (m ²)	BAT-krav/m ² (kg NH ₃ -N)	BAT-krav (kg NH ₃ -N)
1 kalvestald	Kalve/ Dybstrøelse	Nyt (inkl. renoveret staldafsnit)-	232	0,84**	195
2 Gl. Kostald	Flexgruppe, alle kvæg/ Sengestald m spalter*	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afg.	907	1,16	1050
	Flexgruppe, alle kvæg/ Dybstrøelse*	Nyt (inkl. renoveret staldafsnit)	764	0,84**	641
3 Eksisterende AMS stald	Flexgruppe, alle kvæg/ Sengestald m spalter*	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afg.	1260	1,16	1454
	Flexgruppe, alle kvæg/ Sengestald m fast drænet gulv m ajlerille*	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afg.	655	0,89	583
	Flexgruppe, alle kvæg/ Dybstrøelse*	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afg.	152	0,84**	127
4 Velfærdsafdeling	Flexgruppe, alle kvæg/ Dybstrøelse*	Nyt (inkl. renoveret staldafsnit)	105	0,84**	88
5 Tilbygning til eksisterende AMS Stald	Flexgruppe, alle kvæg/ Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb*	Nyt (inkl. renoveret staldafsnit)	1500	0,89**	1335
6 Areal med kalvehytter ved gylletank	Kalve/ Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afg.	113	0,84**	95
Gyllebeholder, Lille	Flydende gødning	626	250,3	0	250,3
Gyllebeholder, Stor	Flydende gødning	910	363,9	0	363,9
Lille beholder til ensilage- og møddingssaft	Flydende gødning	113	45,3	0	45,3
I alt			5688+659,5		5568+659,5

*Ved flexproduktion fastlægges BAT-kravet ud fra den dyretype og det staldsystem med højest ammoniakudledning.

** BAT-krav svarende til emissionsfaktoren for dyretypen og staldsystemet.

*** BAT-krav for gødningslagre til alle typer flydende husdyrgødning.

Økonomisk proportionalitet og BAT-krav i eksisterende stalde på Gildesgård

Faktisk emission og samlet BAT-krav

Det faktiske ammoniaktab fra stald og lager er 6416 kg N/år.

Det samlede BAT-krav er beregnet til 6406 kg NH₃-N.

Det vil sige, at der er en difference på -10 kg $\text{NH}_3\text{-N}/\text{år}$.

Forudsætninger for beregning af proportionalitet

Overdækning af gyllebeholdere:

Overdækning af den lille beholder til ensilage- og møddingssaft formodes at være teknisk mulig. Derfor er beregning af økonomisk proportionalitet relevant. Beholderen er en eksisterende beholder, hvor der ikke er fastsat BAT-krav i tidligere miljøgodkendelse, fordi beholderen i en lang årrække alene er brugt til ensilagesaft. Overdækning reducerer ammoniakemissionen med 50%; emissionen er udregnet til 45 kg $\text{NH}_3\text{-N}$ i husdyrgodkendelse.dk, og vil med overdækning reduceres til 23 kg $\text{NH}_3\text{-N}$. Dvs at der er en reduktion på 23 kg.

Overdækning vil have en effekt på opfyldelsen af BAT-krav, da der ikke tidligere er stillet BAT-krav; BAT-kravet på 6406 kg $\text{NH}_3\text{-N}$ vil være opfyldt med + 12 kg, idet den faktiske emission vil være 6394 kg $\text{NH}_3\text{-N}$.

Det er dog sandsynligt, at den reelle emissionen er lavere end den ovenfor beregnede, fordi hovedsagelig vil blive fyldt med ensilagesaft, og kun i mindre grad møddingssaft.

Overdækning af de øvrige gyllebeholdere på Gildesgård er teknisk mulig. Men det vil ikke have effekt på opfyldelse af BAT-krav, fordi gyllebeholderne er eksisterende gødningsopbevaringsanlæg, hvor BAT-krav er fastsat i tidligere godkendelse.

Overdækning af lille beholder til ensilage- og møddingssaft på 400 m³ giver en difference mellem faktisk ammoniaktab fra stald og lager og BAT-krav på 12 kg N kg $\text{NH}_3\text{-N}$ pr år, svarende til en reduktion på = 23 kg $\text{NH}_3\text{-N}$.

Dvs. at BAT-krav kan opfyldes alene ved overdækning af den lille beholder.

Den lille beholder på Gildesgård har et overfladeareal på 113 m². Prisen for at overdække 1 m² er fastsat til 320 kr. i "Modernisering af kvægstalde 2018. Vejledning om tilskud til modernisering af stalde til malkekvæg og slagtekalve", vers 0.2, august 2018.

Omkostning ved overdækning af gyllebeholder 113 m² x 320 kr. = 36.160 kr.

Ved 5 % i rente og 20 års levetid, er kalkulationsrenten på 8,02 %.

36.160 kr. x 8,02 % = 2.900,00 kr. pr år. Dette overstiger det beregnede "rådighedsbeløb" på 10 kg x 100 kr. = 1000 kr.

Det koster 2900 kr. årligt at reducere ammoniakfordampningen med 23 kg årligt, svarende til en omkostning på 126,09 kr. årligt pr sparet kg N.

Der er kun behov for at reducere 10 kg $\text{NH}_3\text{-N}$ pr år for at opfylde BAT-kravet. Da det ikke er muligt at lave en mindre teltoverdækning end til den mindste beholder, vil de 10 kg $\text{NH}_3\text{-N}$, som der skal reduceres for at opfylde BAT-kravet, skulle bære omkostningen til overdækning af den mindste gyllebeholder. Dvs. at det vil koste 2900 kr: 10 kg $\text{NH}_3\text{-N}$ = 290 kr. pr reduceret kg $\text{NH}_3\text{-N}$ at opfylde BAT-kravet.

Overdækning af gyllebeholder er derfor ikke økonomisk proportional.

Forsuring af kvæggyllen

Det faktiske ammoniaktab fra stald og lager er, hvis forsuring etableres i AMS-stald og GI. kostald, hvor der er spalter, på 5154 kg $\text{NH}_3\text{-N}$. Uden forsuring er ammoniaktabet på 6193 kg $\text{NH}_3\text{-N}$. Dvs. at der er sket en reduktion af ammoniaktabet på 1262 kg N. Kun 24 kg reduceret $\text{NH}_3\text{-N}$ kommer fra nye staldafsnit - resten kommer fra eksisterende staldafsnit, hvor der er stillet BAT-krav i tidligere godkendelse. Derfor opfyldes BAT-kravet på 5167 kg $\text{NH}_3\text{-N}$ kun med + 13 kg $\text{NH}_3\text{-N}$ ved gylleforsuring.

Der er regnet med max. effekt af gylleforsuring på 50% og 8760 driftstimer.

Der er kun behov for at reducere ammoniaktabet med 10 kg for at opfylde BAT-kravet.

Forsuring af gylle er teknisk mulig.

Omkostningen ved at etablere gylleforsuring i kvægstald er – ifølge "Modernisering af kvægstalde 2018. Vejledning om tilskud til modernisering af stalde til malkekvæg og slagtekulve", vers 0.2, august 2018 – på 700.000 kr. pr anlæg. Ved 5 % i rente, og 20 års levetid, er kalkulationsrenten på 8,02%.

Hvis gylleforsuringen - som på Gildesgård - skal køre i to eksisterende stalde, hvoraf det ene er en ældre stald, må det forventes at det vil koste mere end 700.000 kr. at etablere et forsuringsanlæg. For nemheds skyld er der nedenfor regnet med 700.000 kr.

Den årlige omkostning til den direkte investering er beregnet til $700.000 \text{ kr.} \times 8,02\% = 56.140 \text{ kr.}$ Dertil skal lægges en ikke ubetydelig omkostning til svovlsyre og vedligehold. I Teknologiblad "Svovlsyrebehandling af gylle", 3. udgave, revideret 23.5.2011 er den samlede årlige omkostning ved forsuring af kvæggylle i besætninger over 950 DE beregnet til 266.235 kr. Selv ved fradrag af værdien af 5% højere N-indhold i kvæggyllen (5% af skønnet 100.000 kg N, med 70% udnyttelse og 8 kr. pr kg N) på 28.000 kr., vil en årlig omkostning i omegnen af 238.000 kr for at reducere de 10 kg NH₃-N, som mangler for at opfylde BAT-krav, være uden økonomisk proportionalitet.

Forsuring af gyllen er derfor ikke økonomisk proportional.

Foderkorrektioner:

Foderkorrektioner er ikke længere at regne som virkemiddel efter 1. august 2017.

Valg af gulvtype i ny tilbygning med sengebåse:

I den nye tilbygning er valgt BAT-gulv, dvs sengebåse med fast drænet gulv med skraber og ajlerille.

Valg af gulvtype til kalve og små kvier, drægtige køer og kvier, kælvende køer og kvier, og dyr med behov for aflastning:

Det vurderes, at BAT-gulvtype i form af sengebåse med drænet og skrabet gulv med ajlerille ikke opfylder krav til dyrevelfærd ifm opstaldning af kalve under 6 måneder, og opstaldning af højdrægtige og kælvende køer og kvier.

Højdrægtige og kælvende køer/kvier, og småkalve mellem 0 og 6 måneder, bør pga dyrevelfærd have dybstrøelse som gulvtype. Højdrægtige og kælvende køer har brug for et eftergivende og blødt leje som er skridsikkert, og småkalvene har brug for et eftergivende og blødt leje, som sikrer varme.

Ligeledes er der dybstrøelse i sygebokse og skåneafdeling, hvor dyrene sikres hvile og restitution, fordi de ligger på et blødt leje.

Derfor er der valgt dybstrøelse til disse dyregrupper, og beregning af økonomisk proportionalitet vurderes at være uden relevans.

Valg af gulvtype i eksisterende stalde:

I den eksisterende gl. kostald, og i den eksisterende AMS- stald, ændres område, hvor der tidligere har AMS, til sengebåse med spalter. Ligeledes ændres et mindre dybstrøelsesareal med kælvningsbokse til sengebåse med spalter, da kælvningsafdelingen flytter til gl. kostald. Det sker, fordi AMS nedlægges, og der bygges ny malkestald. I den gl. kostald udgør området, hvor AMS nedlægges og erstattes af sengebåse med spaltegulv 1% (10 m²) af det samlede areal med sengebåse og spaltegulv. Det vurderes at være teknisk umuligt, og desuden uden økonomisk proportionalitet at lave sengebåse med BAT-gulv (fast drænet gulv med ajlerille og skraber) i 1 % af produktionsarealet med sengebåse med spaltegulv.

I AMS-stalden udgør området med nye sengebåse med spaltegulv max. 2,5 % (31 m²) af det samlede areal med sengebåse med spaltegulv. Det vurderes at være teknisk umuligt, og desuden uden økonomisk proportionalitet at lave sengebåse med BAT-gulv (fast drænet gulv med ajlerille og skraber) i 2,5 % af produktionsarealet med sengebåse med spaltegulv.

Konklusion:

Overdækning af gyllebeholdere er uden økonomisk proportionalitet.

Hvis der etableres gylleforsuring i den eksisterende kostald med sengebåse og spalter med ringkanal, bagskyl, vil BAT-kravet kunne opfyldes. Det til koste under 100 kr. pr kg reduceret N, men vil koste mere end 1% af de samlede produktionsomkostninger. Derfor vil etablering af forsuring være uden økonomisk proportionalitet.

Erfaringsmæssigt er omkostningen til svovlsyre ekstra høj på Bornholm pga. ekstra fragtomkostninger. Det er der ikke taget højde for i beregningen.

Kommunens vurdering

Idet der er tale om et husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr år, skal emissionen reduceres til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

For det konkrete projekt er BAT-niveauet beregnet til 6406 kg NH₃-N pr år. Den ansøgte produktion medfører en emission på 6416 kg NH₃-N/år. Der er således en difference på -10 kg NH₃-N/år, og dermed overholder den ansøgte husdyrproduktion ikke det vejledende beregnet BAT-niveau.

Ansøger har imidlertid undersøgt en række andre virkemidler: ændring af stalddtype, overdækning af gyllebeholdere, gulvtyper og gylleforsuring. Ansøger har argumenteret for, at det ikke vil være teknisk muligt eller økonomisk proportionalt at foretage de forskellige ændringer.

Bornholms Regionskommune har på den baggrund vurderet – i overensstemmelse med Klagenævnets afgørelser om overskridelse på ca. 100 kg N - at de vejledende emissionskrav kan fraviges. Det vil sige, at det vurderes udfra de økonomiske beregninger, at der ikke er proportionalitet i at kræve, at emissionen reduceres med de 10 kg NH₃-N/år. Dette skal også ses i lyset af, at der ikke er naturområder i nærheden af Gildesgård som påvirkes væsentligt af udvidelsen på Gildesgård. Kommunen fastlægger dermed BAT-niveauet for denne ejendom til 6416 kg NH₃-N.

BAT-emissionskravet er således overholdt.

Vilkår

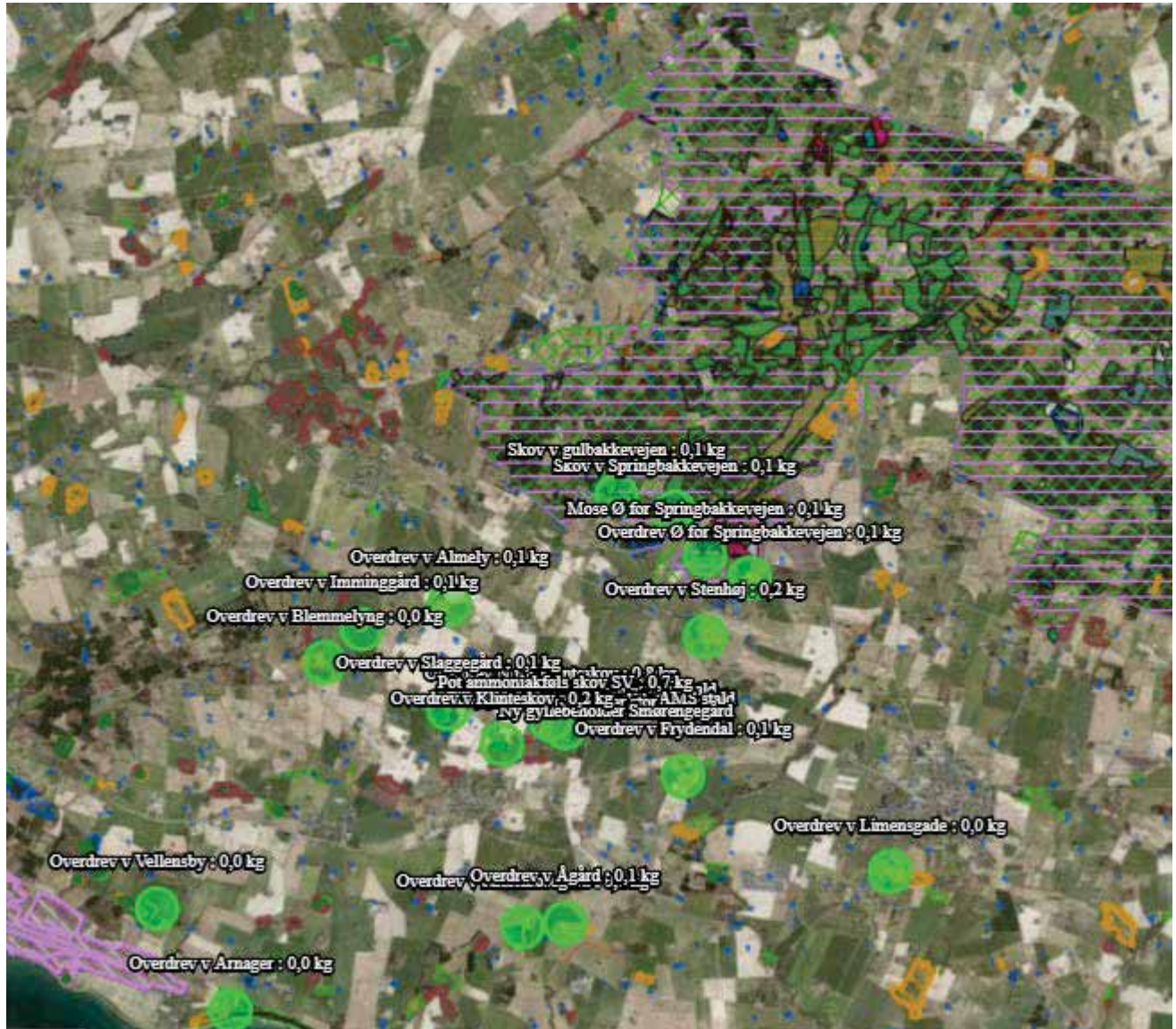
På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår til reduktion af ammoniakemissionen i form af gulvtype i den nye tilbygning på Gildesgård samt i "Eksisterende AMS-stald".

8.2 Ammoniakdeposition til naturområder

Miljøteknisk redegørelse

Ammoniakemissionen fra den ansøgte produktion på Gildesgård bevirker, at omkringliggende arealer vil blive påvirket med nedfald af ammoniak. I ansøgningsystemet er der foretaget beregning af denne ammoniakdeposition til beskyttede naturområder og potentielt ammoniakfølsomme skove samt beskyttede søer i området. Beliggenheden af beregningspunkterne tættest på anlægget fremgår af kortet i Figur 6.

Figur 6. Beregningspunkter for ammoniak i området omkring Gildesgård. Fra husdyrgodkendelse.dk ansøgnings-skema nr. 207628. Gul prik angiver Gildesgård og grønne prikker beregningspunkter.

Tabel 11. Beregning af ammoniakdeposition til naturområder i nærheden af Gildesgård. Fra ansøgningskema nr. 207628

Naturtyper	Målepunkt	Totaldeposition (kg NH ₃ -N/år)	Merdeposition Nudrift (kg NH ₃ -N/år)	Merdeposition 8-års drift (kg NH ₃ -N/år)
Kategori 1-natur	Habitatområde/natur "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne" – Overdrev v. for Springbakkevejen	0,1	0,0	0,0
	Habitatområde/natur "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne" – Mose ø. for Springbakkevejen	0,1	0,0	0,0
	Habitatområde/natur "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne" – skov v. for Springbakkevejen	0,1	0,0	0,0
	Habitatområde/natur "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne" – skov v. for Guldbakkevejen	0,1	0,0	0,0
	Habitatområde/natur "Kystskrænterne ved Arnager Bugt" – Overdrev	0,0	0,0	0,0
Kategori 2-natur	Overdrev v. Blemmelyng	0,0	0,0	0,0
	Overdrev v. Vellensby	0,0	0,0	0,0
	Overdrev v. Smørmosegård	0,1	0,0	0,0
	Overdrev v. Ågård	0,1	0,0	0,0
	Overdrev v. Limensgade	0,0	0,0	0,0
Kategori 3-natur	Overdrev N for Klinteskov	0,8	0,2	0,2
	Overdrev Frydendal	0,1	0,0	0,0
	Overdrev Stenhøj	0,2	0,0	0,0
	Overdrev Almely	0,1	0,0	0,0
	Overdrev Slaggegård	0,1	0,0	0,0
	Overdrev v. Klinteskov	0,2	0,0	0,0
	Overdrev Imminggård	0,1	0,0	0,0
	Pot. ammoniakfølsom skov, Klinteskov II	0,2	0,0	0,0
Anden natur	Pot. ammoniakfølsom skov, Klinteskov I	0,3	0,1	0,1
	Sø ø. for Smørengegård	4,0	0,3	0,7
	Sø ved Ø. Klintegård	1,2	0,9	0,2

Kommunens vurdering

Beskyttelsesniveau ved ammoniakfølsomme naturområder

De ammoniakfølsomme naturområder opdeles i kategori 1-natur, kategori 2-natur og kategori 3-natur. Beskyttelsesniveauet for kategori 1-natur og kategori 2-natur omfatter en forbudszone på 10 m, hvor der ikke må etableres, udvides eller foretages ændringer af stalde eller gødningsopbevaringsanlæg, samt krav til den tilladte totaldeposition. Beskyttelsesniveauet for kategori 3-natur kan efter en konkret vurdering være et krav om en maksimal merdeposition. Kravene er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og er gengivet i boksen nedenfor.

Totaldepositionen er den ammoniakdeposition, som stammer fra husdyrbrugets stalde og lagre - både fra den eksisterende og den ansøgte drift. Merdepositionen er den ekstra ammoniakdeposition, som den ansøgte drift forårsager. Merdepositionen skal beregnes ud fra alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden 2007 (8-års driften).

Kategorisering og beskyttelsesniveau for naturtyper

Kategori 1-natur

Ammoniakfølsomme naturtyper i Natura 2000-områder, hvor et enkelt husdyrbrug maksimalt må totalbelaste med 0,2-0,7 kg N/ha/år afhængigt af beliggenheden af andre husdyrbrug i nærheden*.

Kategori 2-natur

Nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder: højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha. Et husdyrbrug må totalbelaste med maksimalt 1,0 kg N/ha/år.

Kategori 3-natur

Anden ammoniakfølsom natur (moser samt mindre heder og overdrev) og ammoniakfølsomme skove. Ved disse naturtyper kan kommunen ud fra en konkret vurdering stille krav om en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

**0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug; 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug og 0,7 kg N/ha/år ved 0 husdyrbrug.*

Ammoniakdeposition til naturområder i nærheden af Gildesgård

Kategori 1-natur

Der er ca. 3,8 km fra Gildesgård til nærmeste Natura 2000-område og kategori 1-natur. Nærmeste Natura 2000-område er "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne", Natura 2000-område nr. 186, Habitatområde H162, Fuglebeskyttelsesområde F80, som ligger 2,3 km nord for Gildesgård ved Vestermarie Plantage. Depositionen på området fra Gildesgård er beregnet til 0,1 kg N/ha/år i totaldeposition. Det fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak er derfor overholdt.

Derudover er der ca. 4,8 km "Kysterskrænterne ved Arnager Bugt", som også er Natura 2000-område og kategori 1-natur. Natura 2000-område nr. 187 "Kysterskrænterne ved Dueodde", habitatområde H166. Depositionen på området fra Gildesgård er beregnet til 0,0 kg N/ha/år i totaldeposition. Det fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak er derfor overholdt.

Kategori 2-natur

Kravet til maksimal totaldeposition til kategori 2-natur er 1 kg N/ha/år. Nærmeste kategori 2-naturareal i forhold til Gildesgård er et overdrev ved Blemmelyng beliggende ca. 2900 m vest for Gildesgård m, hvortil der beregnes en totaldeposition fra Gildesgård på 0,0 kg N/ha/år til overdrevet.

Idet produktionen på Gildesgård således påvirker kategori 2-naturarealet med en totaldeposition under 1 kg N/ha/år, er det fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak til kategori 2-natur derfor overholdt.

Kategori 3-natur

For kategori 3-naturtyper skal kommunen foretage en konkret vurdering og kan på den baggrund i særlige tilfælde fastsætte vilkår med henblik på opfyldelse af krav om maksimal merdeposition af ammoniak. Ved særlige tilfælde forstås en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Kravet må dog ikke være under en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

Nærmeste kategori 3-overdrev, -hede eller -mose, som ikke er kategori 2-natur, er et nord for Klinteskov, beliggende ca. 465 m sydvest for Gildesgård. Der påvirkes i forhold til nudrift med en merdeposition fra Gildesgård på 0,2 N/ha/år, og i forhold til 8 års drift er merdepositionen 0,2 N/ha/år.

Nærmeste potentielt ammoniakfølsomme skove er lokaliseret henholdsvis ca. 814 m og 850 m sydvest for bygningerne på Gildesgård. Skovene påvirkes i forhold til nudrift med en merdeposition fra Gildesgård med henholdsvis 0,0 og 0,1 N/ha/år, og i forhold til 8 års drift er merdepositionen henholdsvis 0,0 og 0,1 N/ha/år.

Merdepositioner på mindre end 1 kg N/ha/år vurderes ikke at medføre en væsentlig påvirkning af naturområdet, mens kommunen ved merdepositioner på over 1 kg N/ha/år skal foretage en konkret vurdering. Ingen kategori 3-naturområder påvirkes med en merdeposition på mere end 1 kg N/ha/år fra produktionen på Gildesgård, og der skal derfor ikke foretages yderligere vurdering eller stilles vilkår.

Anden natur

Der er beregnet ammoniakdeposition til 2 søer, som er beliggende ca. 270 m øst og 415 m vest for bygningerne på Gildesgård

Det er beregnet, at søen vest for Gildesgård påvirkes med en totaldeposition fra produktionen på Gildesgård på 1,2 kg N/ha/år, hvoraf 0,9 kg N/ha/år er merdeposition i forhold til nudrift og 0,2 kg N/ha/år er merdeposition i forhold til 8-årsdrift.

Ligeledes er der foretaget beregninger til søen øst for ejendommen – ved Smørengesgård. Det er beregnet, at denne sø påvirkes med en totaldeposition fra produktionen på Gildesgård på 4,0 kg N/ha/år, hvoraf 0,3 kg N/ha/år er merdeposition i forhold til nudrift og 0,7 kg N/ha/år er merdeposition i forhold til 8-årsdrift.

De fleste søer og vandhuller beliggende i eller ved landbrugsarealer er næringsrige søer, som der ikke er fastsat tålegrænser for. Mange søer og vandhuller er eutrofieret som følge af næringstilførsel fra andre kilder end ammoniakdeposition.

Bornholms Regionskommune vurderer, at der er tale om i forvejen næringsrige søer, og at merdepositionen fra den ansøgte produktion på Gildesgård derfor ikke vil kunne medføre en væsentlig ændring i søernes tilstand.

Påvirkning af Natura 2000-områder

Gildesgård er beliggende ca. 3,8 km fra nærmeste Natura 2000-område Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne. Som det ses af Tabel 11 er ammoniakpåvirkningen på Natura 2000-området beregnet til maksimalt 0,1 kg N/ha/år.

Der vurderes ikke at være andre forhold ved den ansøgte produktion, som kan påvirke Natura 2000-området. Bornholms Regionskommune vurderer derfor samlet, at den ansøgte produktion ikke vil påvirke naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. ammoniakdeposition til naturarealer.

8.3 Påvirkning af arter med særlige beskyttelseskrav (bilag IV-arter)

Miljøteknisk redegørelse

En række flagermusearter, som er bilag IV – arter, lever på Bornholm. For at bibeholde bestandene, er det vigtigt, at opretholde deres naturlige opholdssteder, som især er hule træer.

Markfirbenet forekommer på Bornholm, og er – modsat det almindelige firben, en bilag IV art. Markfirbenet holder til på menneskeskabte steder som vejskråninger, jernbaneskråninger og råstofgrave (typisk grusgrave), og naturlige levesteder som overdrev, heder, højmoser, strandenge, klitter og kystskrænter. Kendeteggnende for disse yngleområder er, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser. Disse solvendte skrånninger er af altafgørende for markfirbenet.

En række bilag IV-padder forekommer på Bornholm; Løvfrøen yngler i mange forskellige typer vandhuller og vådområder og i gamle, lysåbne mergelgrave. Uden for yngletiden opholder løvfrøerne sig især i buske i levende hegn, krat og skovbryn. Ud over løvfrø, forekommer også stor vandsalamander, springfrø, strandtudse og grønbroget tudse på Bornholm. For alle gælder, at de er afhængige af egnede vandhuller, og gode levesteder på land som f.eks. ekstensiv afgræssede vedvarende græsarealer, stendiger og hegn.

Af bilag IV-insekter forekommer to slags vandkalve, og en guldsmedeart på Bornholm. Disse insekter er afhængige af egnede vandhuller.

Ansøger er ikke bekendt med, at der findes bilag IV arter i tilknytning til Gildesgård.

Sten- og jorddiger, og vandhuller er i udbredt grad beskyttet af gældende love. Gamle hule træer må formodes at blive fremmet af de generelle tiltag til fremme for naturnær skovdrift.

Kommunens vurdering

Der er tidligere under Bornholms Amt i registreret Bilag IV-arten løvfrø i flere søer i området omkring Gildesgård. Nærmeste sø ved Gildesgård, hvor der har været registret løvfrøer er søen ved. På kortet herunder kan ses i, hvilke søer der har været registeret løvfrøer. Bornholms Regionskommune har ikke kendskab til, om der stadig forekommer løvfrø i søerne.

Figur 7: Kort med angivelse af Gildesgård (markret med grøn prik) og søer, hvor der har været registreret løvfrøer – er mørke blå.

Generelt kan arter omfattet af Bilag IV som padder, markfirben og flagermus have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealerne omkring husdyrbrugets anlæg. Bornholms Regionskommune har ikke kendskab til registreret forekomst af andre Bilag IV-arter i området.

Søerne i området omkring Gildesgård vurderes, at være næringsrige, og Bornholms Regionskommune vurderer, at merdepositionen fra den ansøgte produktion på Gildesgård ikke vil kunne medføre en væsentlig ændring i søernes tilstand. Det vurderes på den baggrund, at den ansøgte produktion dermed heller ikke påvirker eventuelt forekommende løvfrøer og andre Bilag IV-arter eller deres leveområder og potentielle leveområder væsentligt.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. bilag IV-arter.

9 MULIGE DRIFTSFORSTYRRELSER OG UHELD

I dette afsnit beskrives mulige uheld, der kan føre til væsentlig forøget forurening af jord, overflade- og grundvand samt skade på mennesker, dyr og planter i forhold til normal drift. Desuden beskrives foranstaltninger til begrænsning af risici.

Miljøteknisk redegørelse

De mulige risici centrerer sig om forurening af grund- eller overfladevand med pesticider, gylle, veterinærmedicin, olie/diesel.

Mulige uheld med pesticider: der er risiko for, at pesticider utilsigtet kan komme i overfladevand eller grundvand ved spild, lækage på sprøjte eller emballage, eller ved uheld ved transport.

Mulige uheld med gylleudslip: Der er risiko for udslip af gylle i forbindelse med pumpning af gylle til gylleholder eller ved omlastning til gyllevogn. F.eks. hvis pumpen utilsigtet fortsætter/starter med at pumpe gylle ved overpumpning og ved påfyldning af gyllevogn. Forebygges med opsyn og tekniske løsninger med automatisk stop af pumpning.

Ved færdselsuheld med gyllevogn kan der opstå lækage. Ligeledes kan der opstå lækage fra gyllebeholder, hvis gyllebeholderen bliver påkørt.

Endelig er der risiko for gylleudslip, hvis beholderen tæres eller af anden grund ikke er tæt.

Mulige uheld med dieselolie: Lækage på tank og/eller punktforurening hvor påfyldning finder sted.

Mulige uheld med rengøringsmidler: Der bruges stærke rengørings og desinfektionsmidler til rengøring af malkeanlæg og mælketank, som foregår automatisk. Det er derfor vigtigt at håndtere og tilslutte beholdere ed rengørings og desinfektionsmidler korrekt.

Mulige uheld med ensilagesaft: Ensilagesaft fra ensilage med mindre end 30% tørstof skal opsamles, så det ikke løber til dræn, vandløb eller søer.

Mulige uheld med veterinær medicin: Hvis den veterinære medicin håndteres lempfældigt, kan der ske et udslip til spildevand, gylle eller direkte til grund- eller overfladevand. Gildesgård har aftale om sundhedsrådgivningsaftale med dyrlæge. Risikoen for punktforurening er lille, fordi der er begrænset mængde medicin på Gildesgård. Forebyggelse sker ved at opbevarer medicinen forsvarligt, og leverer evt. medicinrester til dyrlæge. Veterinærmedicin opbevares i staldkontoret på Gildesgård – se beredskabsplan for placering.

Minimering af risiko for uheld

Gylleudslip: forebygges ved opmærksomhed ved gyllepumpning, og ved udkørsel.

Gyllebeholderne tilses dagligt.

Når gyllen køres ud, udvises agtpågivenhed i trafikken. Reflekser og lygter tjekkes og renholdes, så gyllevogn tydeligt kan ses, også efter mørkets frembrud.

Gyllebeholderne er placeret ved intern transportveje, hvor kørehastigheden er lav. Der vises agtpågivenhed ved kørsel på interne transportveje.

Dieselolie: Dieseltanken står på fast og uigennemtrængeligt gulv i lade.

Rengøringsmidler: Der afvendes kun godkendte midler, og anlæg inkl. vask kontrolleres ved egenkontrol og service. Mælketank efterses mindst en gang årligt af autoriseret kølefirma.

Rengørings og desinfektionsmidler oplagres på fast bund. Dosering og tæt tilslutning til malkeanlæg og mælketank kontrolleres jævnligt, og i forbindelse med eftersyn.

Ensilagesaft: Der er etableret ensilageplads (plansiloer) med fast bund, fald og afløb. Evt. ensilagesaft opsamles i gyllebeholder.

Pesticider: Der sørges for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker. Og pesticiderne opbevares forsvarligt på Gildesgård. Giftige bekæmpelsesmidler opbevares forsvarligt under lås – se placering på beredskabskort. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Gylle: Ved lækage/overløb fra gylletank, etableres en barriere, så gyllen ikke løber mod beskyttede søer, eller mod vandløb. Hvis der er risiko for, at gylle løber mod åbne grøfter eller søer, kan der etableres barriere med f.eks. bigballer af halm.

Ved udslip/overløb, hvor der er en sandsynlighed for akut forurening, kontaktes alarmcentralen (112). Alarmcentralen kontakter relevante medarbejdere i Teknik og Miljø i BRK.

Når gyllen overpumpes fra fortank til gyllebeholder, overvåges overpumpningen, og alle, som arbejder i stalden, ved, hvor afbryder til pumpen er placeret. Gylletankene er underlagt lovpligtig kontrol og kontrolleres hyppigt visuelt og der føres logbog.

Sker der tilsvining af vejene ved gyllekørsel, bliver der skiltet med glatføreskilt, og der bliver ryddet op senest ved arbejdets ophør samme dag

Hvis det værste uheld skulle ske, og der opstår lækage fra gyllevognen enten på landevej eller i marken, stoppes evt. gyllefløb mod grøft, dræn og vandløb med f.eks. halmbigballer. Der tages kontakt til kommunens Miljøafdeling, og yderligere tiltag aftales.

Lugtgener fra gyllespredning minimeres ved at sprede under bedst mulige forhold (lille vindhastighed og høj luftfugtighed)

Olie: Ved oliespild fra dieseltank eller maskiner opsuges spild med f.eks. savsmuld eller kattegrus. Olietanken er underlagt lovgivning. Tanken står på fast bund, hvor evt. olielækage er synlig. Ved spild fra olietank spredes ligeledes sugende materiale, som opsamles og afleveres på modtagestation.

Rengørings og desinfektionsmidler: Hvis der forekommer spild, opsamles det f.eks. med savsmuld eller kattegrus. Hvis der forekommer fejl dosering, kontaktes det firma som står for eftersyn for at få fejlen rettet, og Mejeriet underrettes.

Ensilagesaft: Evt. ensilagesaft fra plansiloer opsamles i separat beholder til ensilagesaft. Hvis beholderen lækker eller der forekommer udslip på anden vis dæmmes op som tidligere beskrevet. Markstakke overdækkes, og har altid min. 30 % tørstof i den høstede afgrøde. Der er ikke saftafløb ved 30% tørstof eller derover.

Medicin: Uheld med udslip af medicin forebygges ved ALTID at opbevare veterinærmedicin på kontoret; også medicin, som er i brug. Desuden følges dyrlægens instruktioner, og brugsanvisningen på pakningen.

Pesticider: I tilfælde af kemikaliespild spredes et sugende materiale (f.eks. savsmuld eller kattegrus), og det sugende materiale og evt. jord/grus fjernes med skovl, og puttes i affaldsposer. Derefter bortskaffes det på modtagestation. Kemikalierummet er tørt og frostfrit med god belysning. Der findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild. Gulvet er tæt og uden afløb.

Der er førstehjælpeudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed på Gildesgård. Det opbevares op staldkontoret.

Generelt gælder, at ved akut forurening af olie, gylle eller spildevand, tilkaldes alarmcentralen på 112. Alarmcentralen tilkalder en miljømedarbejder fra Bornholms Regionskommune.

I stalden og på marken medbringes en mobiltelefon således at det er muligt at hurtigst at tilkalde hjælp ved held.

Strømafbrydelse, generelt

Lovgivningen forlanger, at man kan redegøre for, hvordan dyrene beskyttes ved strømafbrydelse. Det er vigtigt, at dyrene fortsat har adgang til foder og vand, og kan malkes.

Køerne skal kunne malkes i tilfælde af strømsvigt på bedriften

Af hensyn til at opretholde god dyrevelfærd er det vigtigt, at køerne kan malkes, også i tilfælde af strømsvigt. Alle gårde skal have et nødstrømsanlæg eller en skriftlig troværdig plan for, hvordan situationen håndteres i tilfælde af strømsvigt.

På Gildesgård er der en permanent nødstrømsgenerator med dieselmotor, som kan placeres udvendigt ved staldkontoret ved den gamle kostald – se placering på beredskabskort.

Det anbefales, at generatoren afprøves regelmæssigt.

Strømafbrydelse, Gildesgård

For Gildesgård gælder:

Vand: Der vil være vand også ved strømsvigt (vandværksvand)

Foder: Der fodres med mobil fuldfodervogn, som ikke er afhængig af strøm. Køerne kommer ikke til at undvære foder da de alene fodres med fuldfoder (TMR-fodring)

Malkning: Nødgenerator startes op, så der er strøm, når køerne skal malkes. Nødgenerator er mobil, og står udenfor staldkontoret ved den gamle kostald – se placering på beredskabskort.

Kommunens vurdering

Opbevaring af fast husdyrgødning

Området er allerede indarbejdet i husdyrbrugloven og indgår i beregninger vedrørende husdyrbrugets ammoniakemission og lugtemission i afsnittene "Gener fra husdyrbruget" og "Ammoniak og Naturpåvirkning", hvorfor dette ikke vil blive gennemgået yderligere i dette afsnit.

Opbevaring af gylle

Området er allerede indarbejdet i husdyrbrugloven og indgår i beregninger vedrørende husdyrbrugets ammoniakemission og lugtemission i afsnittene "Gener fra husdyrbruget" og "Ammoniak og Naturpåvirkning", hvorfor dette ikke vil blive gennemgået yderligere i dette afsnit.

Håndtering af husdyrgødning

Kalvemøg kommer i gylletank som flydelag. Der er pt to gylletanke; én fra 1997 og én fra 2000. Der udføres lovpligtig 10 års beholderkontrol, som senest er udført i 2017, og udføres igen i 2022. Dybstrøelse opbevares i markstak, som overdækkes. Placering af dybstrøelse flyttes hvert år, således at der mindst går 5 år imellem samme placering.

- Tanken tømmes ca. én gang årligt for inspektion og vedligeholdelse
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle
- Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der senest 14 dage efter, at der er igen er gylle i tanken, er etableret flydelag
- Der føres logbog over flydelaget på gyllen, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene.
- Tanken er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på betydende utætheder

Området er ikke omfattet af godkendelseskravet, og vil derfor ikke blive gennemgået yderligere, udover de ovenfor nævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere ammoniakemissionen og risikoen for forurening af jord og grundvand.

Bornholms Regionskommune vurderer, derfor at BAT er overholdt i forhold til opbevaring og håndtering af gødning.

Udbringning af husdyrgødning

1. august 2017 overtog Landbrugs- og Fiskeristyrelsen regulering og kontrollen med udbringningsarealerne og vil dermed være dækket af generelle regler. Området er ikke omfattet af godkendelseskravet, og vil derfor ikke blive gennemgået yderligere.

Ifølge ansøger vil følgende dog blive praktiseret på bedriften:

- Husdyrgødning udbringes under hensyn til generelle regler, og foregår i videst muligt omfang efter godt landmandsskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv
- Gyllen nedfældes på græsmarker
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer
- Udkørsel af fast og flydende husdyrgødning på dage med lav fordampning/regn.
- Nedpløjning/harvning af dybstrøelse umiddelbart efter udspreddning
- Udkørsel af fast og flydende husdyrgødning til afgrøder i god vækst og/eller afgrøder med en plante-højde, der reducerer fordampningen

Ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere ammoniakemissionen og risikoen for forurening af jord og grundvand, vurderer Bornholms Regionskommune at BAT er overholdt i forhold til udbringning af husdyrgødning.

Beredskabsplan

Bornholms Regionskommune vurderer, at der skal foreligge en beredskabsplan, som indeholder følgende:

- En plan over husdyrbruget med angivelse af drænsystemer og vandkilder/spildevandskilder
- Handlungsplaner for hvordan brand, utætte eller kollapsede gyllebeholdere, ukontrollerede afstrømninger fra møddinger og ensilagepladser samt olieudslip håndteres.
- Hvor udstyr til håndtering af forureningsulykker er placeret.

Vilkår

I henhold til klagenævnspraksis vurderes det, at husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for håndtering af bl.a. flydende husdyrgødning anses for tilstrækkelige til at imødegå forurening ved et eventuelt udslip, og derfor er der ikke stillet yderligere vilkår til at forebygge uheld m.v.

Der er dog stillet vilkår om udarbejdelse af en beredskabsplan, som indeholder handleplaner for blandt andet, hvordan brand, utætte eller kollapsede gyllebeholdere, ukontrollerede afstrømninger fra møddinger og ensilagepladser samt olieudslip håndteres.

10 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

I dette afsnit beskrives og vurderes, hvordan ansøger gennemfører eller planlægger at gennemføre egenkontrol og management. Desuden beskrives de dokumenter og registreringer, som ansøger skal præstere for at dokumentere, at vilkårene i miljøtilladelsen er overholdt.

Miljøteknisk redegørelse

Management og egenkontrol

- Der føres logbog over flydelag i gyllebeholder
- Der udarbejdes den lovpligtige gødningsplan

- Forbrug af energi og råvarer opgøres årligt.
- Produktionsapparatet efterses i det daglige arbejde.
- Gyllepumpning overvåges
- Der er sundhedskontrol hver 2. uge.
- Der er 10 års kontrol på alle gyllebeholdere.
- Egenkontrollen "Kvalitetsprogrammet for gården" følges, og der er kontrol på bedriften hvert andet år. Den seneste kontrol er udført i februar 2019.
- Ydelseskontrol 12 x årligt
- Malkeanlæg og køletank tjekkes årligt.
- Der gennemføres foderkontrol og laves ny foderplan til køer og kvier 6 gange årligt af kvæg-rådgiver
- Daglige rutinetjek.
- Ensilage prøver udtages til analyse på certificeret laboratorie
- Foderplan laves flere gange årligt af kvægbrugskonsulent

Gildesgård er som mælkeleverende besætning med i "Egenkontrol og kvalitetsprogrammet for gården" under Mejeriforeningen. I den forbindelse er rutiner ift egenkontrol og dokumentation er gennemgået. Desuden skal Gildesgård gennemføre egenkontrol ift "Branchekode for foderhygiejne"

Dokumentation

- Gødningsplan
- Tal for mælke kvaliteten fra mejeriet
- Analyser af grovfoder
- Foderplaner og/eller endagsfoderkontroller
- Dokumentation for skadedyrsbekæmpelse
- Logbog for flydelag på gylletank
- 10 års beholderkontrol

I løbet af få dage kan skaffes:

- Fakturaer på køb og salg af foder
- Sundhedsbemærkninger fra slagteri
- Temperaturer på mælk i mælketank

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at gennemførelse af den beskrevne egenkontrol samt overholdelse af de stillede vilkår vil medføre, at der løbende holdes øje med, at forudsætningerne for miljøgodkendelsen overholdes, og at det er dokumenteret, således at kommunen ved tilsyn eller på efterspørgsel kan kontrollere dette.

Dokumentationen skal opbevares i mindst 5 år.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om, at alle vilkår skal være kendt af de ansatte samt om dokumentation for produktionsarealets størrelse, korrekt bortskaffelse af affald mv.

11 SAMLET VURDERING

Samlet set vurderer Bornholms Regionskommune, at når miljøtilladelsens vilkår overholdes, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde,

som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Bornholms Regionskommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrgodkendelsesloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på habitatdirektivets bilag IV.

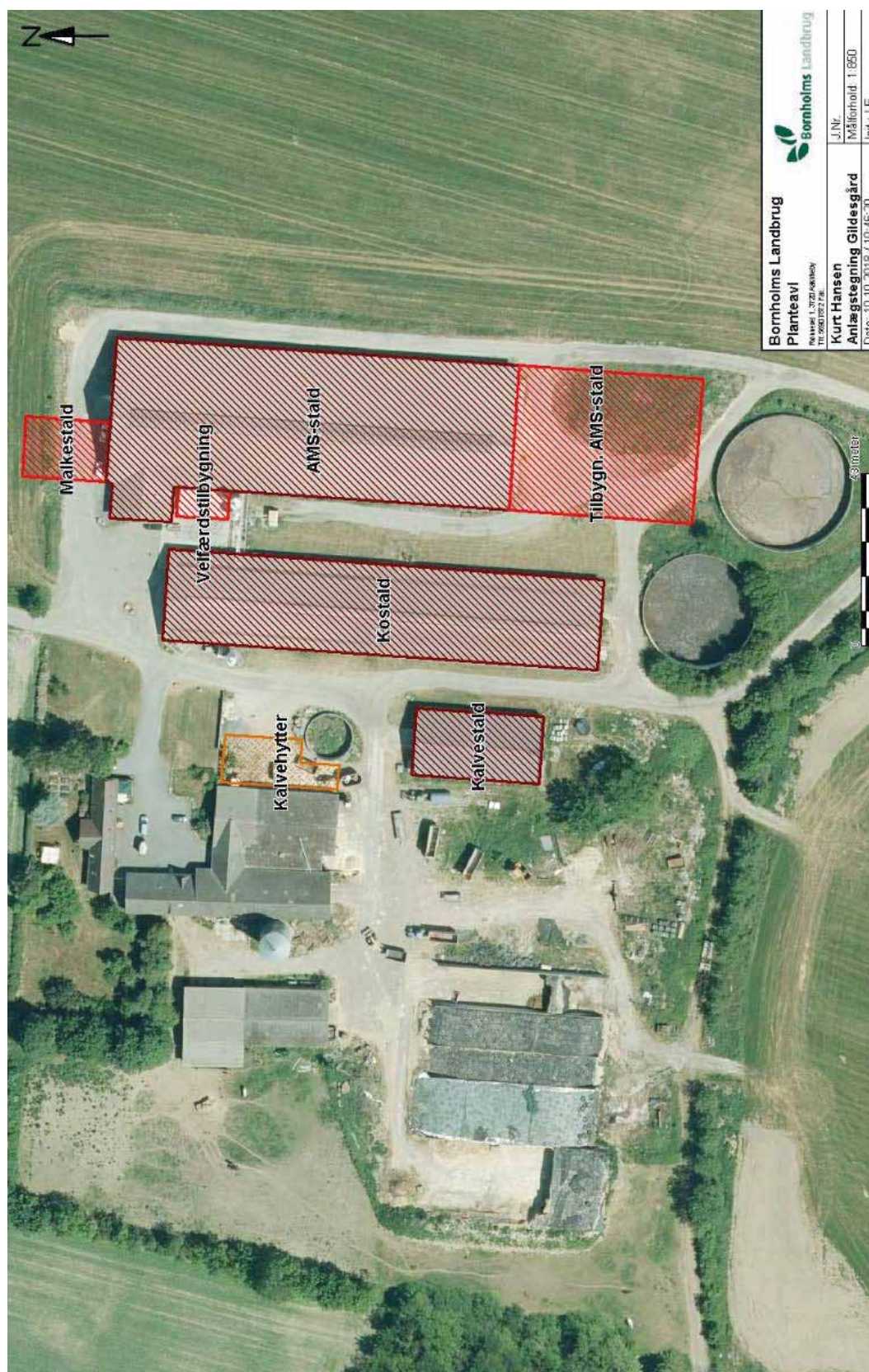
På baggrund af husdyrbrugets beliggenhed og de beskrevne ikke-væsentlige virkninger på det lokale miljø, vurderer Bornholms Regionskommune desuden, at det ansøgte ikke vil have grænseoverskridende virkninger.

Bilagsoversigt:

1. Anlægstegning med placering af produktionsarealer
2. Beregning af produktionsareal i eksisterende og nye staldafsnit
3. Angivelse af kørselsveje ved gyllekørsel
4. Beredskabsplan
5. Modtagne høringssvar og kommunens bemærkninger

Bilag 1. Anlægstegning og placering af produktionsarealer

Beliggenhed af stalde, gyllebeholdere inkl. gyllerør, siloer og øvrige driftsbygninger.

Bilag 2. Beregning af produktionsareal i eksisterende og nye staldafsnit

<p>Stald 1.</p> <p>Kalvestald</p> <p>Dybstrøelse, småkalve.</p> <p>Opmålt 3. maj 2018, og tegning 12.juni 2018 af Mathias Stiller Jonassen, BK Nord Arkitekter og Ingeniører, sagsnr. 9598</p>	<p>Produktionsareal</p> <p><u>Nudrift:</u></p> <p>0 m²</p> <p><u>Ansøgt drift:</u></p> <p>6 fællesbokse á 5,00 m x 5,26 m = 157,8 m²</p> <p>10 rækker á 4 enkeltbokse (40 enkeltbokse):</p> <p>10 x 1,41 m x 5,21 m = 73,461 m²</p> <p>I alt 232 m²</p>
<p>Stald 2.</p> <p>Gl. kostald</p> <p>Sengebåse med spalter og dybstrøelse</p> <p>Opmålt 3. maj 2018, og tegning 13.juni 2018 af Mathias Stiller Jonassen, BK Nord Arkitekter og Ingeniører, sagsnr. 9598</p>	<p>Produktionsareal</p> <p><u>Nudrift</u></p> <p>Sengestald m spalter = (450,9 + 856,8) = 1308 m²</p> <p>Dybstrøelse = 223 m²</p> <p><u>Ansøgt drift:</u></p> <p>Sengestald m spalter (1,75 m i sengebås):</p> <p>64 senge á 1,16 m x 1,75 m</p> <p>16 senge á 1,15 m x 1,75 m</p> <p>22 senge á 1,13 m x 1,75 m</p> <p>10 senge á 1,19 m x 1,75 m</p> <p>12 senge á 1,24 m x 1,75 m</p> <p>30 senge á 1,2 m x 1,75 m</p> <p>3 senge mod nord i alt 6,9 m²</p> <p>4 nye sengebåse v/ tidl. robot á 1,365 m x 1,75 m</p> <p>I alt sengebåseareal = 332 m²</p> <p>Spalteareal = 856,8 m² – (131,7 + 6,6 + 143,8)m² = 575 m²</p>

	<p>Sengebåse med spalter i alt 907 m²</p> <p>Dybstrøelse:</p> <p>Eksisterende dybstrøelse: 190,8 m² + 15,9 m² + 15,9 m² = 222,6 m²</p> <p>Ny dybstrøelse: 5,3 m (bredde frem til foderbord) x (35,9 m + 66,09 m) = 540,547 m²</p> <p>Dybstrøelse i alt 764 m²</p>
<p>Stald 3.</p> <p>Eksisterende AMS stald</p> <p>Sengebåse m spalter</p> <p>Sengebåse med fast drænet gulv m ajlerille</p> <p>Dybstrøelse</p> <p>Opmålt 3. maj 2018, og tegning 13.juni 2018 af Mathias Stiller Jonassen, BK Nord Arkitekter og Ingeniører, sagsnr. 9598</p>	<p><u>Nudrift:</u></p> <p>Areal med 328 sengebåse opmålt til 573,5 m², svarende til 1,75 m² pr sengebås i nudrift.</p> <p>Sengebåse med spalter: 244 sengebåse x 1,75 m² = 427m². Spalteareal opmålt til 925,3 m². I alt 1353m².</p> <p>Sengebåse med fast drænet gulv m ajlerille: 84 sengebåse x 1,77 m² = 149 m². Fast gulv opmålt til 471,6 m². I alt 621 m²</p> <p>Dybstrøelse: 8 bokse x 13,4 m² = 107 m²</p> <p><u>Ansøgt drift:</u></p> <p>Der nedlægges 25 sengebåse med spalter og 4 dybstrøelsesbokse for at gøre plads til opsamlingsplads til ny malkestald. Der oprettes op til 14 nye sengebåse med spalter, hvor der har været AMS, og evt. ved at inddrage nogle af de resterende 4 kælvningsbokse. I første omgang opretholdes de 4 kælvningsboksene dog.</p> <p>Sengebåse med spalter:</p> <p>219 sengebåse x 1,25 m x 1,75 m = 479m²</p> <p>Spaltegulv 925,3 m² – 166,7 m² (spaltegulv som nedlægges ifm ny opsamlingsplads) = 758,6 m²</p> <p>I alt 479 m² + 758,6 m² = 1238 m²</p>

	<p>14 nye sengebåse: 14 x 1,25 m x 1,75 m = 31 m²</p> <p>Sengebåse med spalter i alt 1269 m²</p> <p>Sengebåse med fast drænet gulv m ajlerille: 84 sengebåse x 1,25 m x 1,75 m = 183,75 m²</p> <p>Fast gulv: 471,6 m².</p> <p>Sengebåse med fast drænet gulv og ajlerille i alt 655 m²</p> <p>Dybstrøelse: 4 bokse x 13,4 m² = 54 m²</p>
<p>Stald 4.</p> <p>Velfærdsafdeling</p> <p>Dybstrøelse køer og kvier</p> <p>Bruttoareal 7,5 m x 14 m = 105m²</p>	<p>Nudrift:</p> <p>0 m²</p> <p>Ansøgt drift:</p> <p>105 m²</p>
<p>Stald 5.</p> <p>Ny tilbygning til eksisterende AMS stald</p> <p>Sengebåse med fast drænet gulv med ajlerille</p> <p>Ansøgt bruttoareal 35 m x 46 m</p>	<p>Nudrift:</p> <p>0 m²</p> <p>Ansøgt drift:</p> <p>1500 m²</p>
<p>Stald 6.</p> <p>Areal med kalvehytter ved gylletank.</p> <p>Dybstrøelse.</p> <p>Arealet er med i seneste tillæg til miljøgodkendelse fra august 2011.</p> <p>Opmålt på luffoto.</p>	<p>Nudrift:</p> <p>176 m²</p> <p>Ansøgt drift:</p> <p>Der søges om et produktionsareal svarende til 39 hytter á 4,5 m² = 176 m²</p>
<p>Stald 7.</p> <p>Areal med kalvehytter ved AMS stald</p> <p>Dybstrøelse.</p> <p>Arealet (nudrift) er med i seneste tillæg til miljøgodkendelse fra august 2011.</p> <p>Opmålt på luffoto.</p> <p>Ansøgt areal på 8 m x 17 m mellem velfærdsbygning/AMS-stald og Gl. kostald.</p>	<p>Nudrift:</p> <p>178 m²</p> <p>Ansøgt drift:</p> <p>136 m²</p>
<p>Stald 8.</p>	<p>Nudrift:</p>

Areal med kalvehytter ved AMS-stald.	0 m ²
Dybstrøelse.	8-års drift:
Arealet (8-års drift) er med i tillæg til miljøgodkendelse fra november 2009.	600 m ²
Opmålt på luffoto.	Ansøgt drift:
	0 m ²

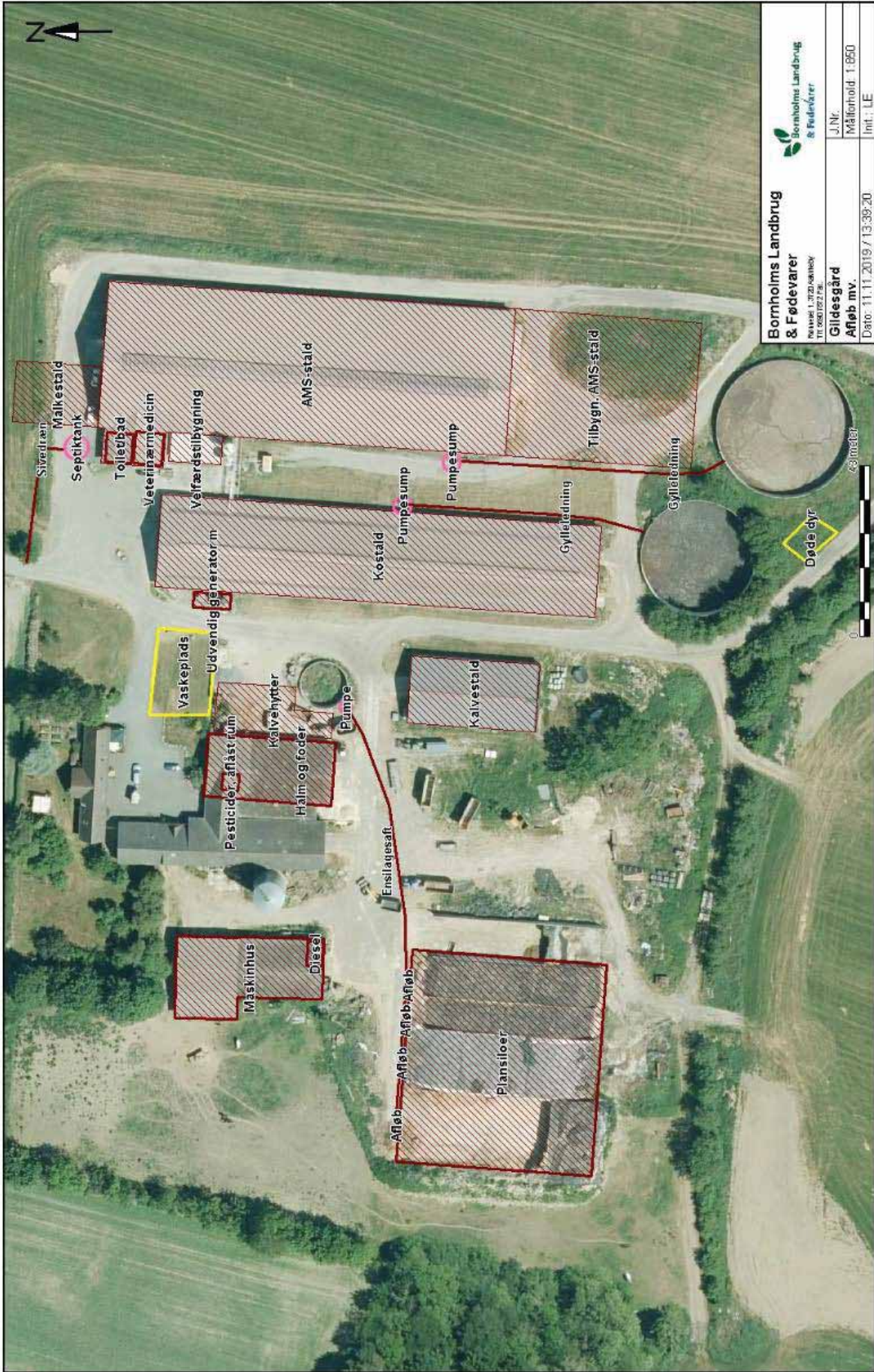
Bilag 3. Beredskabsplan

Beredskabsplan Gildesgård

Kurt Hansen, Smøgevej 3, 3720 Aakirkeby

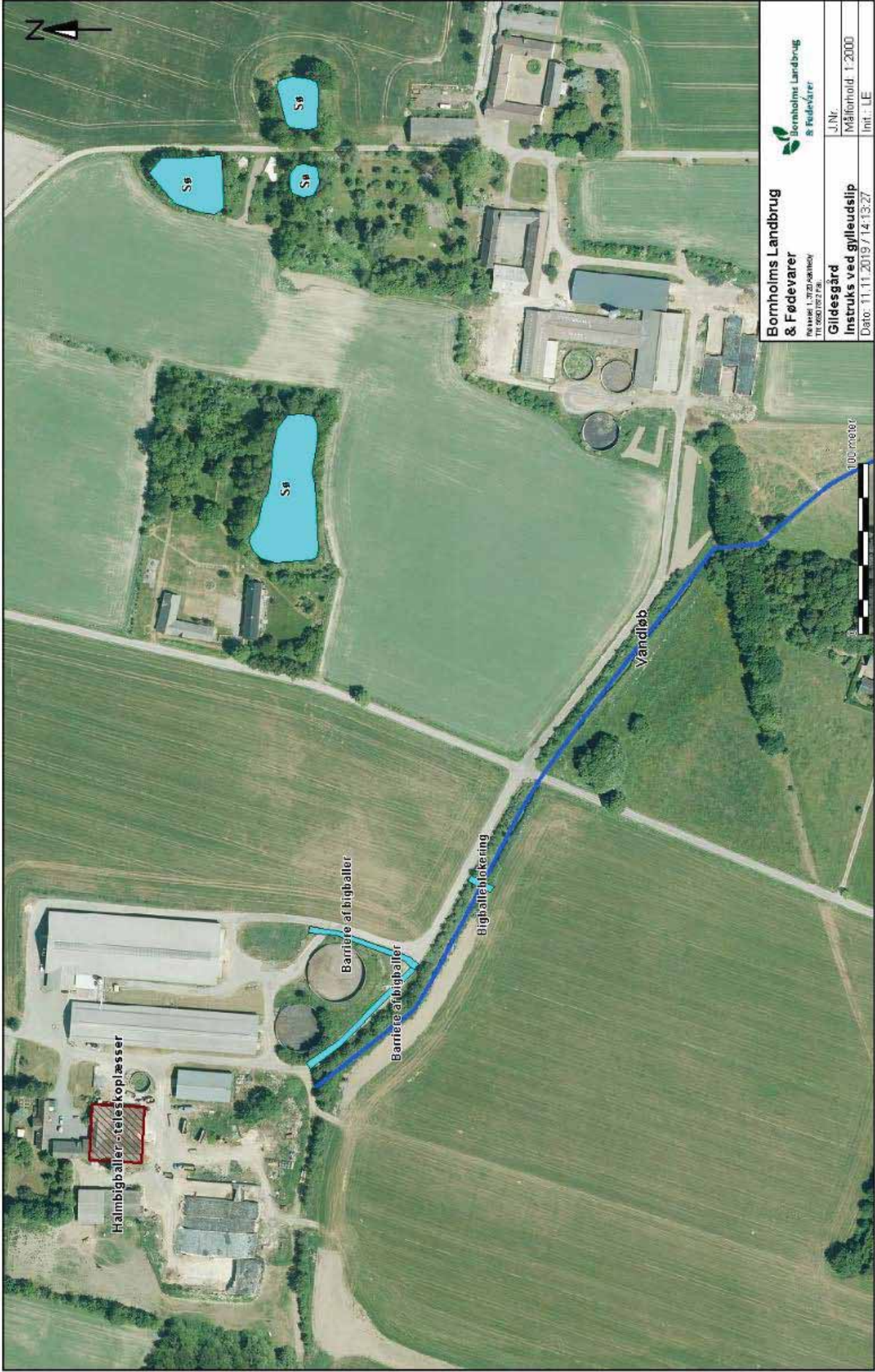
Udarbejdet: November 2019

Telefonliste	Brand - instruks	Overløb af gylle - instruks	Kemikalie, oliestpid - instruks	Stophaner og hovedafbrydere	Strømsvigt - instruks	Personskade - instruks
Brandvæsen 112	RING 112 - oplys: • Navn, adresse og tlf.nr. der ringes fra • Er der tilskadekomne - hvor mange? • Er dyrene kommet ud - art og antal der evt. er fanget	Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken - RING 112 - oplys: • Navn, adresse og tlf.nr. der ringes fra • Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud • Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring	Ved større overløb af kemikalier og olie - RING 112 - oplys: • Navn, adresse og tlf.nr. der ringes fra • Hvad der er sket, hvad og om der er risiko for forurening af vandløb, drikkevand	Vand Hovedafbryder for vand er placeret udvendigt, ved gammel kostalds nordvestlige hjørne. Elektricitet Hovedafbryder er placeret i staldkontoret i gammel kostald.	Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper o.l. Sørg for, at dyrene forsæt kan få vand, foder og kan blive malket. Vand: Der vil være vand også ved strømsvigt (vandværksvand) Foder: Der fodres med mobil fuld fodervogn, som ikke er afhængig af strøm Malkning: Nødgenerator startes op, hvis der ikke er strøm, når køerne skal malkes. Nødgenerator er med dieselmotor, og står udenfor den gamle kostalds malke rum. Kontakt: tlf. 40 63 92 14	RING 112 - oplys: • Navn, adresse og tlf.nr. der ringes fra • Hvad der er sket og personens tilstand • Adgangsveje Yd almindelig førstehjælp. Udstyr til førstehjælp og øjenskyll er placeret i staldkontoret i AMS-stald. Kontakt lægevagten ved personskade. Kontakt tlf. 40 63 92 14 Arbejdsulykker og personskade skal anmeldes til via EASY på www.easy.ask.dk.
Ambulance 112	• Navn, adresse og tlf.nr. der ringes fra • Er der tilskadekomne - hvor mange? • Er dyrene kommet ud - art og antal der evt. er fanget	Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.	Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.	Kontakt: tlf. 40 63 92 14		
Lægevagt 1813	• Evakuer dyr • Fjern olie, trykflasker, gødning og kemikalier	Forsøg opdæmning for at undgå, at gylle løber mod vandløb eller afløb. Opdæm syd for gyllebeholdere mod grøft/vandløb.	Forsøg opdæmning for at undgå, at udsip løber i drænen eller i sp.	Sikringskab og elstøve til siloer og foderlade er i garage i samme bygning som foderladen - syd for stuehus		
Miljømyndighed 112	Der er pulverstukkere for hver 50 m i staldene, og desuden i foderlade, maskinhus mv - se kort på bagsiden.	Opdæmning kan foretages med jord og/eller halm.	Opdæmning kan foretages med jord og/eller halm.	Sikringskab og elstøve til gl. kostald er i bygnings teknikrum, hvor vandafbryder til gl. kostald også er.		
Hans Ole Bech 5692 2065	Hvis det ikke er muligt at slukke branden - forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.	Halm bigballeer og teleskopplæsser er i foderlade.	Halm bigballeer og teleskopplæsser er i foderlade.	Sikringskab og elstøve til AMS-stald er i bygningens teknikrum, hvor også afbryder til vand i AMS-stald er.		
Helle Thers 5692 2074	Modtag brandvæsenet og udlever kortmaterialet.	Er gyllen løbet til drænen opdæmmes vandløb med jord og/eller halm.	Anvend savsmuld eller kattegrus til opsug af mindre spild.			
Landbocentret 5690 7800	Oplys om: • Tilskadekomne eller dyr, der ikke er reddet i sikkerhed • Hvor det brænder og omfang • Hvor der er adgangsveje	Bestil slamsuger el. lign. til at suge gylle op.	Modtag brandvæsen/myndighed og orientér om sted, omfang mv.			
Dyrlægegården 5691 1999						
NIELSEN EL 2037 8731 eller 56949090	Start rednings- og slukningsarbejde, hvis forsvarligt:					
Hellisen (med VVS) 56947450						
Service malkeanlæg: NIELSEN EL 2037 8731 eller 56949090						
Service Mælkekøletank: Søren Storkøkken+45 56 49 50 50						
tlf. 40 63 92 14						
Frederik (søn) 22869214						
Lars Jensen (medhjælper) 21848156						

Bornholms Landbrug & Fødevarer
 Bornholms Landbrug & Fødevarer
 Pk. 1101 1-7320, Århus N
 11 00001022 11 00

Gildegård Afløb mv.	J.Nr.
	Målforhold 1:650
Date: 11.11.2019 / 13:39:20	
Int.: LE	

**Bornholms Landbrug
& Fødevarer**

REGISTR. 1. 2020 OKTOBER
TEL. 660 002 2 00

J.Nr.

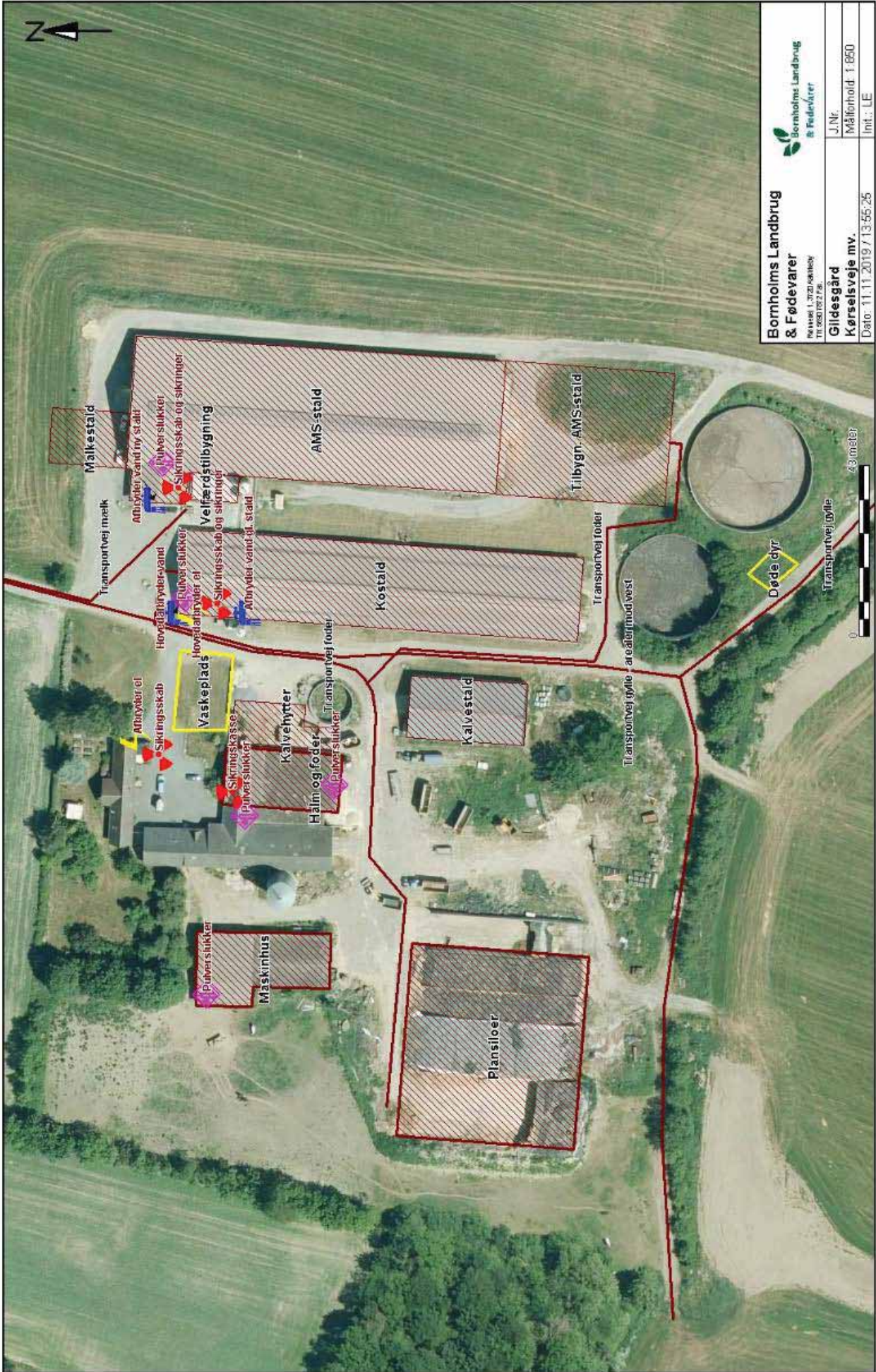
Målestok 1:2000

Int.: LE

Glidesgård
Instruks ved gylleudslib

Dato: 11.11.2019 / 14:13:27

100 meter

Bornholms Landbrug & Fødevarer <small>PELUS 1, 3720 VANDKØY Tlf: 5651 1022 F.B.</small>		
Glidesgård Kørselsvej mv. <small>Dato: 11.11.2019 / 13:56:25</small>		J.Nr. Målehold: 1.050 Int.: LE

Bilag 4. Modtagne hørings svar og kommunens bemærkninger

Bornholms Regionskommune har i forbindelse med den gennemførte nabo-/partshøring i perioden 2. december 2019 til 13. januar 2020 modtaget 4 skriftlige henvendelser. Disse er gengivet i det følgende efterfulgt af kommunens kommentarer til de enkelte punkter.

Ansøger har haft hørings svarene til udtalelse og har via sin konsulent indsendt bemærkninger hertil.

- **Ejeren af Smørengvejen 16, Aakirkeby** har fremsendt følgende bemærkning: "*Det er godkendt af os*"
- **Ejerne af Smørengvejen 1, Aakirkeby** har fremsendt følgende bemærkninger: "*Da vores indkørsel ofte bliver benyttet af store tunge køretøjer fra Gildesgård til forbikørsel, skal der ved en udvidelse, etableres en afstikkervej på Gildesgårds egen mark, således at de tunge køretøjer kan passere hinanden uden at vores indkørsel/græsareal belastes. Derudover skiltning med max 50 km. i timen. Indkørsel til Smørengvejen fra Rønnevej skal udvides/tilrettes, således at de tunge køretøjer ikke kvaser asfalten.*"
- **Ejerne af Smørengvejen 6, Aakirkeby** har fremsendt følgende bemærkninger: "*Vi har stor forståelse for, at man ønsker en udvidelse af Gildesgård som anført og for mulighed for en bedre dyrevelfærd. Vi ser os dog desværre nødsaget til at protestere mod, at dyreholdet på Gildesgård udvides yderligere.*
I den periode, vi har boet her, er der allerede sket udvidelser, herunder opførelse af endnu en stor gylletank - som IKKE er overdækket - der har medført lugtgener, når overfladen brydes, hvilket sker flere gange dagligt. Uanset at forskrifterne allerede måtte være overholdt, så er der lugtgener, vores hus ligger i vindretningen, når der er vestenvind, hvilken er den mest almindelige. Det bemærkes, at der kun er ca. 100 meter fra vores hus til gylletanken. Denne brydning vil - efter vores opfattelse - ske endnu flere gange dagligt, hvis produktionen udvides.
Herudover vil et forøget antal af dyr tillige medføre, at der vil være større gener med fluer etc., navnlig når dyrene går ude.
Hvis der gives tilladelse til udvidelsen, så må der som minimum kræves, at gylletanken overdækkes, således at lugtgenerne minimeres - og at Forvaltningen i øvrigt tager alle de forholdsregler man kan for at minimere de gener udvidelsen måtte give os

Den skriftlige henvendelse er fuldt op med en telefonisk, hvor det blev nævnt, at der var lugtgener i forbindelse med levering af afgasset gylle til ejendommen."
- **Ejerne af Smørengvejen 10, Aakirkeby** har fremsendt følgende bemærkning: "*Er indforstået med dette.*"

Regionskommunens kommentar til indkomne bemærkninger i høringsperioden:

Vejforhold

Vejmyndigheden vurderer, at dimension af indkørslen til Smørengvejen er tilstrækkelig, og der ikke er behov for at ændring på vejanlægget. På billedet herunder se omtalte indkørsel fra Rønnevej til Smørengvej.

Foto: Cowi Vejfoto, 2018.

I forhold til spørgsmålet omkring etablering af en ekstra vej parallelt ud for Smørengvejen 1, er det Vejmyndighedens vurdering, at etablering af sekundær vej forbi omtalte ejendom ikke vil medføre forbedret trafikikkerhed. En sekundær vej til færdsel fra Gildegård vil betyde, at køretøjer skal ledes ind og ud på Smørengvejen til gene for øvrige trafikanter på Smørengvejen.

Vejmyndigheden vurderer endvidere at anlæggelse af en vigeplads på Smørengvej på strækningen fra Gildesgård til Rønnevej ikke vil være påkrævet.

Foto: Strækningen på Smørengvej – forbi Smørengvej 1 i retning mod Gildesgård. Cowi Vejfoto, 2018

Uden for tættere bebygget område kan der for en vejstrækning fastsættes en lavere hastighedsgrænse end den generelle, når væsentlige trafikikkerhedsmæssige eller andre trafikale hensyn taler herfor, herunder når hastigheden udgør en væsentlig ulykkesårsag eller risiko, eller når vejens funktion, udformning eller begrænsede oversigtsforhold gør det påkrævet af hensyn til fodgængere eller cyklister. Hastighedsgrænsen kan fastsættes til 40, 50, 60 eller 70 km i timen. Det er politiet efter forhandling med vejmyndigheden, som beslutter om der er behov for regulering af hastighedsgrænser.

Det er ikke vejmyndighedens vurdering, at der på nuværende tidspunkt er behov for en hastighedsregulering på Smørengvejen.

Samlet vurderes det, at den offentlige vej, Smørengvejen, har den fornødne kapacitet til, at afvikle den offentlige trafik.

Overdækning af gyllebeholder

Beholdere, hvori der opbevares flydende husdyrgødning, skal være overdækket med tæt overdækning. Ved tæt overdækning af gyllebeholdere forstås, at der etableres et flydelag, hvilket som oftest kræver udlægning af snittet halm, letklinker (Leca) eller lignende. Et naturligt flydelag dannes spontant på overfladen af gylletyper med et højt tørstofindhold, typisk inden for 10 til 20 dage efter lagerets oprettelse. Det betyder, at gylletyper med et højt tørstofindhold som kvæggylle normalt danner et naturligt flydelag.

Det er vigtigt at kontrollere og vedligeholde flydelaget for at sikre, at det er tilstrækkelig tæt. Særligt om vinteren kan det være nødvendigt med hyppig omrøring og tilførsel af eksempelvis snittet halm eller dybstrøelse for at opretholde flydelagets tæthed. Flydelaget skal dække hele beholderen, være tæt og sammenhængende samt have en tør overflade (i tørvejr). Det skal desuden være stabilt i forbindelse med blæst og kraftig nedbør.

Der føres løbende logbog over flydelaget på gyllebeholderne på Gildesgård, og ved de gennemførte miljøtilsyn på ejendommen er det ved været tilsyn konstateret, at flydelagene på gyllebeholderne er ½-1 meter tykke. Det er således regionskommunens vurdering, at der ikke er lovhjemmel til at kræve teltoverdækning eller lignende på ejendommens gylletanke.

Der er ikke tale om at flydelaget i forbindelse med udslusning fra staldene til gylletankene brydes, og der er ikke daglig udslusning af gylle til gylletankene på Gildesgård.

Gyllen tilføres tankene via et dykket pumperør, hvilket vil sige under flydelaget (når tankene ikke er tomme).

Levering af afgasset gylle af Bornholms Bioenergi

I relation til proceduren omkring Bornholms Bioenergis afhentning af afgasset gylle kan det oplyses, at Bornholms Bioenergi sammen med transportfirmaet Bech-Hansen & Studsgaard har ændret proceduren, som anvendes i forbindelse med lastbilerne leveres afgasset gylle retur til landbrugene.

Frem til den 31. januar 2020 har proceduren i forbindelse med der leveres afgasset gylle til landbrugene været, at leveringslastbilerne aflæsser gyllen ved at svinge lastbilens kran ind over gylletanken og pumper gyllen af ned langs beholdersiden.

Denne procedure er nu ændret til, at ved levering af returgylle skal lastbilens kran svinges ind over tanken, sænkes ned under flydelaget, og først når kranstudsens er under flydelaget må gyllen pumpes ud i tanken.

Ved næsten tomme tanken vil dette ikke være muligt, men så snart muligheden for at få kranstudsens under flydelaget er tilstede, skal den nye procedure følges.

Fluebekæmpelse

I nærværende miljøgodkendelse er der stillet vilkår om effektiv fluebekæmpelse; jævnfør vilkår 16 " Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Århus Universitet, Institut for Agroøkologi, der vedligeholder Skadedyrsguiden (www.dpil.dk). Bekæmpelsen skal desuden foretages på tilsynsmyndighedens forlangende."

På Gildesgård foregår der en kontinuerlig fluebekæmpelse for at reducere forekomsten af fluer. Fluer forebygges også ved at fjerne foderspild og foderrester, og dybstrøelse vandes med bekæmpelsesmiddel, som forhindrer fluelarverne i at udvikle sig.

Når der muges ud i staldafsnit med dybstrøelse, bliver dybstrøelsen placeret i stak, og overdækket. Herved stiger temperaturen i møget, og eventuelle flueæg kan ikke klækkes.

Malkekøerne på Gildesgård kommer på græs, og det er påpeget, at der opleves større fluegener ved Smør-engevejen 6 efter at malkekøerne på Gildesgård er kommet på græs. Umiddelbart er det regionskommunens vurdering, at eventuelle fluer omkring græssende køer som hovedregel ikke er den almindelige stueflue.

Hyppigste fluer omkring græssende kvæg er stikkende fluer (primær den lille stikflue), der suger blod på kvæg og gør dyrene urolige, og sugende fluer (primær plantagefluen), der besøger sår, yver og øjne. Disse typer af fluer søger normalt ikke til boliger o.lign.

Kvæget på Kurt Hansens ejendomme beskyttes mod fluer, hvilket sker ud fra et dyrevelfærdsmæssigt perspektiv. Fluer spiller en rolle for overførsel af forskellige sygdomme. En del af indsatsen mod fluebekæmpelse er pour-on midler til anvendelse direkte på dyrene. Det er behandling mod fluer, som både kan anvendes i konventionelle og økologiske besætninger.

